

**T.C.
YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

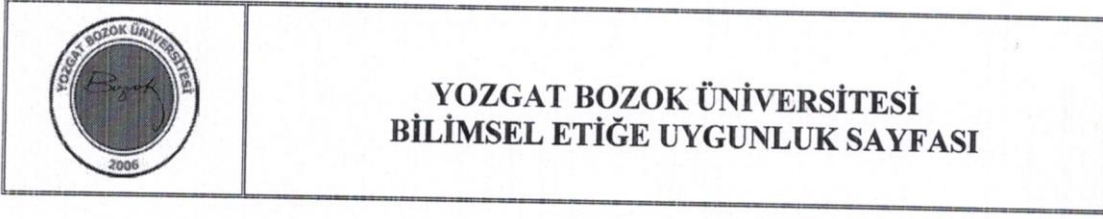
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Fidan TÜFEKÇİ YILDIRIM

**SPOR HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BÜNYESİNDE
GÖREV YAPAN PERSONELİN SPOR YAPMA
ALİŞKANLIKLARININ İNCELENMESİ**

**TEZ YÖNETİCİSİ
Dr. Öğretim Üyesi Bekir Barış CİHAN**

YOZGAT - 2019

T.C.
YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

İmza

.....
fiden TÜPEKÇİ YILDIZIM

**YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
YÖNERGE UYGUNLUK SAYFASI**

T.C.

**YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

“Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü Bünyesinde Görev Yapan Personelin Spor Yapma Alışkanlıklarının Değerlendirilmesi” adlı Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı yüksek lisans tezi, Yozgat Bozok Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi’ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Fatih Tufekci Yıldırım

İmza

Danışman

Doç. Dr. Bekir Barış Cihan

İmza

Doç. Dr. Hayrettin Fırmırcıoğlu

Ana Bilim Dalı Başkanı

İmza

	YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ TEZ ONAY FORMU
---	---

T.C.

YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Enstitümüzün Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı 90110316022 öğrenci numaralı öğrencisi Fidan TÜFEKÇİ YILDIRIM'ın hazırladığı "Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü Bünyesinde Görev Yapan Personelin Spor Yapma Alışkanlıklarının Değerlendirilmesi" başlıklı tezi ile ilgili tez savunma sınavı, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri gereğince 21/02/2019 tarihinde (saat: 13:00) yapılmış, tezin onayına oy birliği/oy çokluğu ile karar verilmiştir.

Başkan : *Levent VAR*

Jüri Üyesi : *Belar Baris CİHAN*
(Danışman)

Jüri Üyesi : *Yasim KARAR*

ONAY:

Bu tezin kabulü, Enstitü Yönetim Kurulu'nun ...../...../..... tarih ve ..... sayılı Enstitü Yönetim Kurulu Kararı ile onaylanmıştır.

...../...../.....

Prof.Dr. Yalçın ARAL
Sağlık Bilimleri Enstitü Müdürü

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

SPOR HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BÜNYESİNDE GÖREV YAPAN PERSONELİN SPOR YAPMA ALIŞKANLIKLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Fidan TÜFEKÇİ YILDIRIM

Bu araştırmada Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğünde görev yapan personelin spor yapma alışkanlıklarının belirlenmesi ve incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma 2018 yılında Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde çalışan personele yönelik olup, araştırmanın evrenini, GSB bağlı Merkez ve Taşra Teşkilatında çalışan bütün personel oluştururken Bakanlığın hizmet birimlerinden SHGM görev yapan, 199 kadın ve 134 erkek olmak üzere toplam 333 personel ise araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Ankara Üniversitesi Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığınca hazırlanan, Ankara Üniversitesi akademik ve idari personeli ile öğrencilerinin spora katılım durumlarının belirlenmesini amaçlayan dört bölümden oluşan anket formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS istatistik programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Çalışmada tanımlayıcı istatistiksel teknikler cinsiyete göre farklılığına ait ilişkisiz örneklem için T-testi, yaş, eğitim durumları vb. gruplarına göre farklılığını belirlemek için Kruskal Wallis H-testi analizi, yaş gruplarına, eğitim durumlarına ait farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak amacıyla Bonferroni testi kullanılmıştır. Hata payı 0.05 olarak alınmıştır.

Araştırma sonucuna göre; katılımcıların en fazla ilgi duydukları ve katılımında bulunduğu sporlar ağırlık çalışması (vücut geliştirme vb.), zindelik aktiviteler (aerobik, yoga, pilates vb.), takım sporları (basketbol, futbol, voleybol vb.) oldukları saptanmıştır. Bunun sonucunda katılımcıların sağlıklı yaşam ve mutlu olmak, zayıflamak, eğlenmek, zihinsel ve kişisel gelişimlerine olan katkılarıyla spora yöneldikleri ve bunun yanında takım sporları aracılığı ile sosyalleşmesine, iletişim kurmasına, birbirlerine saygı, sevgi, hoşgörü, yaklaşmasına olumlu katkılar sağladığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Spor, Spor yapma alışkanlığı

ABSTRACT**Master's Thesis****EVALUATION OF SPORTS-MAKING HABITS OF THE STAFF WORKING
IN THE GENERAL DIRECTORATE OF SPORTS SERVICES****Fidan TÜFEKÇİ YILDIRIM**

In this study, it is aimed to determine and evaluate the sports-making habits of the staff who serve in the General Directorate of Sports Services. The research includes staff working within the General Directorate of Sports Services in 2018.. The universe of the study consists of all staff in the Central and Provincial Organization of the Ministry. A total of 333 employees, 199 women and 134 men working at the General Directorate, are the sample of this research. As a data gathering tool in the research, a questionnaire consisting of four sections, which was prepared by Ankara University Health, Culture and Sports Department, aiming to determine the participation of Ankara University academic, administrative staff and students in sport, was used. The data obtained were analyzed through SPSS statistical program. To determine the difference in the study according to groups of descriptive statistical techniques, such as T-test, age, education statuses for unbound specimens of gender differentiation, Kruskall Wallis H-Test analysis, age groups, training cases The Bonferroni test was used to find out which groups the differences were due. Margin of error was 0.05.

According to the results of the research; It was determined that the sports activities where the participants were most interested and involved were weight training (bodybuilding, etc.), fitness activities (aerobics, yoga, pilates, etc.), team sports (basketball, football, volleyball, etc.). As a result, it has been concluded that the participants have turned to sports because of their healthy life and being happy, weakened, having fun, contributing to their mental and personal development, and also socializing, communicating with team sports, and respecting, loving, tolerance and approaching each other.

Key Words: Sports, the habit of making Sports.

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI	i
YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI	ii
TEZ ONAY FORMU	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER DİZİNİ	vi
TABLolar DİZİNİ	ix
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	xi
ÖNSÖZ	xii
1. GİRİŞ	1
1.1. Problemin Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	1
1.3. Araştırmanın Önemi	1
1.4. Araştırmanın Varsayımları	2
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	2
1.6. Hipotez	2
1.7. Tanımlar	2
2. KURAMSAL TEMELLER VE KAYNAK ARAŞTIRMASI	4
2.1. Spor	4
2.1.1. Sporun amacı	6
2.1.2. Yaşamda sporun yeri ve önemi	8
2.1.2.1. Sağlıklı ve uzun ömürlü olmada sporun etkileri	9
2.1.3. Neden spor yapılmalı	10
2.1.4. Nasıl spor yapılmalı	10
2.1.5. Düzenli sporun faydaları	12
2.1.6. İnsanları spor yapmaya yönlendiren nedenler	13
2.1.7. Spor ve fiziksel aktivite	14
2.2. Türk Tarihinde Spor	16
2.2.1. İslamiyet'ten önce türklerde spor	16

2.2.2. İslamiyet'in kabulünden sonra türklerde spor	18
2.3. Türk Sporunun Örgütlenmesi.....	19
2.3.1. Cumhuriyet Öncesinde Türk Spor Örgütü.....	19
2.3.2. Cumhuriyet Döneminde Türk Spor Örgütü	20
3. GEREÇ VE YÖNTEM	35
3.1. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	35
3.2. Veri Toplama Araçları.....	35
3.3. Verilerin Analizi	36
4. BULGULAR	37
4.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri ve Alt Boyutları	37
4.1.1. Cinsiyet değişkeni	37
4.1.2. Yaş değişkeni.....	37
4.1.3. Medeni durum değişkeni	38
4.1.4. Eğitim durumu değişkeni.....	38
4.1.5. Hizmet yılı ve gelir durumu değişkeni.....	39
4.2. Katılımcıların Sporun İnsan Sağlığı Üzerindeki Etkileri Konusunda Farkındalık Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi	40
4.2.1. Katılımcıların spora katılımının önemine ilişkin görüşleri	40
4.2.2. Katılımcıların spor faaliyetlerine katılmaya ilişkin memnuniyet durumları 41	
4.3. Katılımcıların Spor Yapma Durumuna Göre Değişkenlerin İncelenmesi	42
4.3.1. Katılımcıların spor yaşı gruplarına göre dağılımı.....	42
4.3.2. Katılımcıların spor etkinliklerine ayırdıkları bütçe.....	43
4.3.3. Katılımcıların spora katılım durumlarına göre dağılımı.....	44
4.3.4. Katılımcıların yaptığı spor türüne göre dağılımları.....	44
4.3.5. Katılımcıların spora katılım sıklıklarının dağılımı	45
4.3.6. Katılımcıların spor yapmak için ayırdıkları sürelerle ilişkin dağılımları.....	45
4.3.7. Katılımcıların spor aktivitelerini gerçekleştirdikleri spor alanlarına ilişkin dağılımları	46
4.3.8. Katılımcıların spor aktivitelerine yakınlarını davet/teşvik etme durumlarına ilişkin dağılımları.....	47
4.3.9. Katılımcıların spor aktivitelerine kimler ile katıldıklarının dağılımı.....	47
4.3.10. Katılımcıların spor yapmak için ayırdıkları sürenin yeterliliğine dair	

görüşlerinin dağılımı	48
4.4. Katılımcıların Kurumun Sağladığı Olanaklara İlişkin Dağılımları	49
4.4.1. Kurumun sağladığı ücretsiz kurs/spor olanakları hakkında bilgi sahibi olmalarına ilişkin dağılımları	49
4.4.2. Kurumun sağladığı spor olanaklarını yeterli bulma durumlarına dair görüşlerin dağılımı.....	49
4.4.3. Kurumun sağladığı ücretsiz kurs/spor olanaklarından yararlanma durumlarına ilişkin dağılımları.....	50
4.5. Spor Yapmayan Katılımcıların İncelenmesi.....	51
4.5.1. Spor yapmayan katılımcıların spor yapmama nedenlerinin kalıcılığına ilişkin görüşlerin dağılımı.....	51
4.5.2. Katılımcıların imkanları olması halinde katılacakları spor aktivitelerinin dağılımı	51
4.6. Katılımcıların Ölçek Toplam Puanlarının Demografik Özelliklerine İlişkin Dağılımları.....	52
4.6.1. Katılımcıların ölçek toplam puanlarının cinsiyete göre farklılığına ilişkin t-testi sonuçları	52
4.6.2. Katılımcıların ölçek toplam puanlarının yaş gruplarına göre farklılığına ait Kruskal Wallis H-testi analiz sonuçları.....	53
4.6.3. Katılımcıların ölçek toplam puanlarının eğitim durumlarına göre farklılığına Ait Kruskal Wallis H-testi sonuçları	55
4.6.4. Katılımcıların ölçek toplam puanının hizmet yılına göre farklılığına ait Kruskal Wallis H-testi sonuçları.....	56
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	57
6. KAYNAKLAR.....	65
7. EKLER	69
EK - 1: Anket Formu	69
EK - 2: Spor Genel Müdürlüğü Anket Kullanım İzin Yazısı	74
EK - 3: Anket Kullanma İzin Yazısı	75
8. ÖZGEÇMİŞ	78

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre dağılımı.....	37
Tablo 2. Katılımcıların yaş gruplarına göre dağılımı	37
Tablo 3. Katılımcıların medeni durumu gruplarına göre dağılımı.....	38
Tablo 4. Katılımcıların eğitim yılı gruplarına göre dağılımı	39
Tablo 5. Katılımcıların hizmet yılı ve gelir durumu değişkenine göre dağılımı	39
Tablo 6. Katılımcıların gelir durumu gruplarına göre dağılımı	39
Tablo 7. Katılımcıların sporun insan sağlığı üzerindeki etkileri konusundaki farkındalık düzeylerine ilişkin görüşlerinin dağılımı	40
Tablo 8. Katılımcıların spora katılımın önemine ilişkin görüşlerinin dağılımı	41
Tablo 9. Katılımcıların spor faaliyetlerine katılmaya ilişkin memnuniyet durumlarının dağılımları	41
Tablo 10. Katılımcıların spor yaşı gruplarına göre dağılımı.....	42
Tablo 11. Katılımcıların spor etkinliklerine ayırdıkları bütçeye ilişkin dağılımlar	43
Tablo 12. Katılımcıların spora katılım durumlarına ilişkin dağılımları.....	44
Tablo 13. Spor yapan personelin yaptığı spor türüne göre dağılımları.....	44
Tablo 14. Spor yapan katılımcıların spora katılım sıklıklarına ilişkin dağılımları	45
Tablo 15. Spor yapan katılımcıların spor yapmak için ayırdıkları sürelerle ilişkin dağılımları	46
Tablo 16. Spor yapan katılımcıların spor aktivitelerini gerçekleştirdikleri spor alanlarına ilişkin dağılımları	46
Tablo 17. Spor yapan katılımcıların spor aktivitelerine yakınlarını davet/teşvik etme durumlarına ilişkin dağılımları	47
Tablo 18. Spor yapan katılımcıların spor aktivitelerine en çok kimler ile katıldıklarına dair dağılımları.....	48
Tablo 19. Spor yapan katılımcıların spor yapmak için ayırdıkları sürenin yeterliliğine ilişkin görüşlerinin dağılımları.....	48
Tablo 20. Katılımcıların kurumun sağladığı ücretsiz kurs/spor olanakları hakkında bilgi sahibi olmalarına ilişkin dağılımları	49
Tablo 21. Spor yapan katılımcıların kurumun sağladığı spor olanaklarını yeterli bulma durumlarına ilişkin görüşlerinin dağılımları	50
Tablo 22. Spor yapan katılımcıların kurumun sağladığı ücretsiz kurs/spor	

olanaklarından yararlanma durumlarına ilişkin dağılımları.....	50
Tablo 23. Spor yapmayan katılımcıların spor yapmama nedenlerinin kalıcılığına ilişkin görüşlerinin dağılımı	51
Tablo 24. Katılımcıların imkanları olması halinde katılacakları spor aktivitelerinin dağılımı	52
Tablo 25. Araştırma grubunun ölçek toplam puanlarının cinsiyete göre farklılığına ilişkin T-testi sonuçları	53
Tablo 26. Araştırma grubunun ölçek toplam puanlarının yaş gruplarına göre farklılığına ilişkin H-testi sonuçları	54
Tablo 27. Araştırma grubunun ölçek toplam puanlarının eğitim durumlarına göre farklılığına ilişkin H-testi sonuçları.	55
Tablo 28. Araştırma grubunun ölçek toplam puanlarının hizmet yılına göre farklılığına ilişkin H-testi sonuçları	56

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

GSB	: Gençlik ve Spor Bakanlığı
SHGM	: Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü
BTGM	: Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü
C.	: Cilt
CHP.	: Cumhuriyet Halk Partisi
DBF	: Demografik Bilgi Formu
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
n	: Veri Sayısı
p	: Anlamlılık Düzeyi
s.	: Sayfa
sd	: Serbestlik Derecesi.
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences
TİCİ	: Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı
TDK	: Türk Dil Kurumu
TSK	: Türk Spor Kurumu
Vb.	: Ve benzeri.

ÖNSÖZ

Öncelikle gerek akademik anlamda gerekse bu tezin hazırlanması sürecinde beni daima destekleyen, yönlendiren, umutsuzluğa düştüğüm her an çözüm yolları sunan ve her zaman örnek alacağım değerli danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Bekir Barış CİHAN'a teşekkür ederim. Tezin uygulama ve yazım sürecinin her aşamasında katkıda bulunan ve destek olan Doç. Dr. Hayrettin GÜMÜŞDAĞ, Dr. Öğretim Üyesi Yeşim KARAÇ'a, değerli bilgi ve destekleri için Dr. Öğretim Üyesi Gökhan DELİCEOĞLU'na teşekkür ederim.

Yaşamım boyunca beni her konuda destekleyen, bana güvenen ve yanımda olan sınırsız desteği ve sevgisi için annem Arife TÜFEKÇİ, babam Cemal TÜFEKÇİ ve eşim Hüseyin YILDIRIM'a sonsuz teşekkür ederim.

1. GİRİŞ

Bu bölümde tez konusu olarak ele alınan probleme, araştırmanın amacına, önemine ve tezde geçen terimlerin hangi anlamlarda kullanıldığına ilişkin bilgilere yer verilmektedir.

1.1. Problemin Durumu

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırma konusuna ilişkin literatür taraması sonucunda ve belirtilen bilgiler çerçevesinde bu araştırmanın amacı; Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde görev yapan personelin spor yapma alışkanlıkları hakkındaki görüşlerinin incelenmesi ve değerlendirilmesidir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde çalışanları açısından yapılan bu çalışma daha sonra bölge ve ülke genelinde yapılarak spor yapma/yapmama, sporda yaşanan problem ve beklentilerin tespiti açısından Türkiye profili çıkartılabilir. Böylece hem Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü hem de spor hizmeti veren diğer kurumlar açısından mevcut problem ve beklentilerin tespit edilmesi, bunlara yönelik çözümler getirilmesi ve tedbirlerin alınması sonucunda düzenli spor yapılacak sağlıklı ortamlar oluşturulabilir.

Ayrıca ülkede sporun yaygınlaştırılmasına da zemin oluşturulacağı düşünüldüğünden bu tür çalışmaların önemli olduğu düşünülmektedir.

Problemlerin bilinip çözümler üretilmesi sonucunda spor yapanların, sporu bir yaşam biçimi olarak benimsemesi sağlanabilir.

Bu düşünceyle düzenli spor yapmadaki mevcut problem ve beklentilerin belirlenip bunların çözüme yönelik gerekli çalışmanın yapılması, ihtiyaçların çağdaş/modern yaklaşımlarla karşılanması açısından önem taşımaktadır.

Ayrıca bu araştırma konusu genişletilerek (çocuk, genç, kadın-erkek, yaşlı ve engellileri de kapsayarak) bir proje kapsamında diğer illerde uygulanarak spor

yapma/yapmama nedenleri belirlenerek, spordaki problem ve beklentilerin Türkiye profilinin çıkartılabileceği düşünülmektedir.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmada kullanılan yöntem ve tekniklerin araştırmaya uygun olduğu varsayılmıştır.

Örneklem grubunun araştırmanın evrenini temsil eder nitelikte olduğu varsayılmıştır.

Bu araştırmada veri toplama araçlarının güvenilir ve geçerli olduğu ve çalışmanın amacına uygun olduğu varsayılmıştır.

Bu çalışmada yer alan Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü çalışanlarının anket sorularına verdikleri cevaplar doğrultusunda çalışmanın gerçeklere uygun ve samimi olduğu varsayılmıştır.

Bu araştırmada uygulanan istatistik yöntemlerinin değerlendirmelerinin geçerli ve güvenilir olduğu varsayılmıştır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

- Bu araştırma Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde kadrolu ve kadro karşılığı sözleşmeli olarak çalışan 333 kişi ile sınırlıdır.
- Bu araştırma konuyla alakalı kaynaklardan elde edilen veriler ile sınırlıdır.
- Bu araştırma veri toplama araçlarından elde edilen bilgiler ile sınırlıdır.

1.6. Hipotez

Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde çalışan personelin spor yapma alışkanlıkları düşük düzeydedir.

1.7. Tanımlar

Spor bireyin ruh ve beden sağlığını daha iyiye götürmek, rekabet ölçüleri içinde bazı kurallara göre rekabet etme, yarışma ve galip gelme, heyecan duyma, başarı gücünün en üst düzeye çıkarılması, kişisel açıdan hedefe ulaşmada gösterilen çabanın en

yüksek noktaya çıkarılmasıdır (Aracı, 1999).

Fiziksel aktivite, iskelet kasları vasıtası ile üretilen enerji kullanılarak ortaya çıkarılan istemli hareketlere fiziksel aktive denilmektedir. Günlük hayatta yapılan hareketler fiziksel aktivite olarak kabul edilir. Markete yürüyerek gitmek, bisiklete binmek gibi aktiviteler yaşlılar açısından önemlidir. Yapılan fiziksel aktiviteler, kronik hastalıkların oluşumunu önlemede, tedavisinde ve rehabilitasyonun da en önemli etmenler arasındadır (Soyuer ve Soyuer, 2008).

2. KURAMSAL TEMELLER VE KAYNAK ARAŞTIRMASI

2.1. Spor

Spor, bedeni veya zihni geliştirmek amacıyla bazı kurallar bütününe göre isteğe bağlı olarak kişisel veya toplu olarak gerçekleştirilen, hareketlerin bütünüdür (Türk Dil Kurumu).

Spor, çok yönlü bir kavram olmasından dolayı, birçok yazar tarafından değişik şekillerde tanımlanmıştır. Bu tanımlara göre;

Spor, insanların bireysel olarak ya da grup halinde, bedensel, ruhsal ve teknik olanaklarını zorlayarak, belirli kurallarla sınırlandırılmış başarılı olma çabalarını belirleyen etkinliklerin bütünüdür (Büyük Ansiklopedi, 1991, Cilt 3).

Spor, çoğunlukla bir yarışmaya yol açan, bireysel olarak ya da grup halinde gerçekleştirilen, net kurallara sahip beden hareketlerinin tümüdür (Büyük Larousse, 1986, Cilt 21).

Spor bireylerin daha mutlu olmalarını, rahatlamalarını ve gevşemelerini sağlamanın yanı sıra bir hedefe ulaşmanın vermiş olduğu mutluluğu yaşamalarına olanak sağlamaktadır. Spor ile insanların günlük yaşantıda karşısına çıkan sıradan olayları ve anlayış tarzını değiştirmek mümkündür (Güçlü, 2005).

Spor aracılığıyla bireylerde, bulunduğu hayatı tanıma, gelenek ve görenekleri öğrenme, kurallara uyma, doğruyu ve yanlışı ayırt etme, galibiyet ve mağlubiyeti kabullenme, rakibe karşı saygı gösterme, üzüntü ve sevinç, kendini sevme, güven duygusu, gibi özellikler gelişecektir (Yetim, 2000) .

Spor, sosyal, ekonomik ve kültürel kalkınmanın temel unsuru olan insanın kişiliğin gelişimine, karakter gelişimine katkıda bulunacak bilgi, beceri ve yetenek kazandırarak içinde bulunduğu ortama uyum sağlamasına yardımcı olmak, beden ve ruh sağlığını geliştirmek, kişiler, toplumlar ve ülkeler arası dayanışma, sevgi ve barışın devamını sağlamak, kişinin mücadele etme ruhunu belli kurallara dayandırarak galip gelme dürtüsüyle yapılan faaliyetler bütünüdür. Spor, bireylerin tabii çevresini beşeri çevre haline getirirken elde etmiş olduğu beceri gelişimini ileriye taşımak, bazı kurallar çerçevesinde, bireysel ya da toplu olarak gerçekleştirdikleri boş zaman faaliyet bütünü

içinde veya profesyonelce meslekleştirerek yaptığı, beden ve ruhunu geliştiren, rekabet duygusunu artıran, dayanışmacı, sosyalleştirici, toplumsal bütünlüğü sağlayan, kültürel bir olgudur (Erkal, 1982).

Spor, çocukluk dönemlerinde bir oyun şekli ile ortaya çıkar. Bu durum ergenlikte ve yetişkinlikte içinde bulunulan durumun şartlarına göre kendini gösterir. Spor kimi zaman fazla enerjinin atılması, kimi zaman sosyal bir davranış kimi zamanda boş vakitleri değerlendirme etkinliğidir. Spor insanların fiziksel olarak iyi olmalarını sağladığı gibi ruhsal açıdan da iyi olabilmeleri için gerekli bir aktivitedir (Öztürk, 1983).

Spor, gençlik döneminde ergenlerin kendini geliştirmeleri, iyi bir yaşam tarzı sürmeleri, sosyalleşmeleri ve yanlış arkadaşlıklar kurup zarar göreceği kötü çevrelerden uzak durmaları için en güzel yoldur. Bu durum yetişkinler için de geçerlidir. Spor evde boş zaman değerlendirmenin en sağlıklı yoludur. İnsanların kendilerine günde en az bir saat ayırarak, spor yapmaları onların ruhsal ve fiziksel açıdan gelişmelerine yardımcı olur (Öztürk, 1983).

Spor Latin kökenli bir sözcüktür. Latin dilinde güzel vakit geçirmek, eğlenmek ve oyalanmak anlamına gelen kelimeler İsportus ve Desportare'dir. Bu sözcükler İngilizceye geçtiğinde sport yani eğlenmek, boş vakit geçirmek ve hobi anlamını almıştır. Daha sonraki süreçte tüm dünyaya yayılmıştır. Spor dünyadaki insanları ve toplumları doğrudan veya dolaylı olarak kendine bağlayarak kişilerin yaşamlarına girmiştir. Spor öncelikle vücudun kullanıldığı bir fiziksel faaliyet olup hem de günlük yaşamın stresinden uzaklaşmak için bir fırsat olmuştur (Afacan, 2001).

Antik çağ filozofları da spora önem vermişlerdir. Aristoteles'e göre; spor bir bilimdir. Hangi hareket bütünü için yararlı olduğunu, doğanın insan vücuduna ölçülü olarak bağışladığı niteliklere göre bunların hangilerinin iyi ve uygun düşeceğini araştıran bir bilimdir. Platon göre; bütün canlılar, içgüdüleri ile daima hareket halinde olmak ister. Bunun bireyden bireye farklı bir ritmi vardır. Bunun sonucunda dans ve müzik doğar. İnsanlar vücutlarıyla daima hareket etmek isterler, sakin kalamazlar. Düzensiz bir şekilde hareket ederler, gürültü ederler. Sokrates göre ise; vücuda güzellik ve güç kazandırmayı amaçlayan ahlaki bir ödevdir. Bunun sorgulanması dahi düşünülemez (Fişek, 1983).

2.1.1. Sporun amacı

Dünyada ve ülkemizde sporun büyük önemi vardır. Spor her geçen gün hızla yayılmakta ve hayatımızda büyüyüp daha çok rol almaktadır. Türkiye’de ve dünyada spor sadece boş zaman aktivitesi olarak değil, bununla birlikte bir meslek olarak da görülmekte ve yapılmakta, milyonlarca insan sportif faaliyetlerde bulunarak hayatlarını devam ettirmektedirler. Gelişmiş ülkelerde spor önemli eğitim araçlarından biri olarak görülmektedir. Beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin amacı, bireylerin fiziki, psikolojik, sosyal, kültürel ve zihin gelişimlerini sağlamak, toplumun sağlıklı nesiller kazanmasını sağlamak ve toplumun kültürünü tanıtabileceği fırsatlar sunması sporun uluslararası bir reklam aracı olmasıdır. Sporun bir ülkede gördüğü önem ve yoğunluğu ile sporun o ülkedeki yaygınlaşma oranı ile doğru orantılıdır (Sunay, 2002).

Sporun temel olarak dört yönlü amacı vardır:

- 1- Organik (fiziki) gelişim
- 2- Sinir-kas (motor) gelişim
- 3- Zihinsel gelişim
- 4- Heyecansal (duygusal) ve sosyal gelişim (GSB, 1973).

1- Organik (Fiziki) Gelişim: Organizmanın kalıtsal güçlenmesi hareket etme sonucu kas ve kemik sistemlerinin ve iç organların sağlık ve dayanıklılık kazanarak gelişmesidir.

2- Sinir-Kas (Motor) Gelişim: Kas eğitimi sonucunda yeteneklerin ve motorsal becerilerin gelişmesidir.

3- Zihinsel Gelişim: Etkinlikler yoluyla, öğrenme için gerekli algılama, düşünce, akıl yürütme, kıyaslama ve temel kavramların gelişmesidir.

4- Heyecansal (Duygusal) ve Sosyal Gelişim: Karmaşık, dengesiz ve gergin tepkilerin bir düzen ve anlaşılır bir biçimde gelişmesidir.

Sosyal açıdan spor, toplumsal ve bireysel açıdan büyük önem taşımaktadır. Etkinlikler sonucu kişisel ve toplumsal nitelik, beceriler geliştirir. Örneğin: İş birliği, biz duygusu, kolektif davranış, atılganlık, liderlik, kurallara saygı, sorumluluk, karakter ve ahlaki değerler vb. (GSB, 1973).

Sporun amaçlarını kişisel, toplumsal ve ekonomik açılarından ele alacak olursak:

Kişisel Yönden:

- Sağlık (ruhsal, toplumsal ve bedensel sağlık)
- Fiziksel uygunluk (Toplumsal, duygusal, zihinsel ve bireysel uygunluk)
- Estetik duruş, güzel vücut, kas-kemik gelişimi
- Sağlık, kazalara karşı korunma ve ilk yardım için gerekli bilgi, emniyet eğitimi, davranış alışkanlık ve becerileri kazanma
- Dengeli esnek kişilik (güvenilir, sorumluluk sahibi, iyi ahlak ve karakter sahibi, heyecansal ve duygusal denge kazanmak)
- Bedenen eğitilmiş (sportmenlik)- bedensel etkinlikler aracılığıyla- geçerli sağlık, yaşam ve davranış nitelikleri geliştirmek.
- Boş zamanlar, değerlendirme davranış ve becerileri
- Kültürel estetik zevk ve duyarlılıkları gelişmiş kültürleşme

Toplumsal (toplumsallaşma-toplumsal yararlılık) yönden:

- Savaş ve barış için önemli olan nitelikleri sağlamak
- Toplumsal bilinci geliştirmek
- Liderlik vasıflarını iyileştirmek
- Yasalara, yaşam tarzına, gelenek ve göreneklere saygılı
- Yarış aracılığı ile sıra ve hak kavramlarına önem vererek karşı tarafa saygılı olma bilincini geliştirme
- Takım ruhu, işbirliği, biz duygusu, kolektif davranışların gelişimini sağlayarak aileye, okula ve toplumun uyum içerisinde olmasına olanak sağlamak
- Toplumun değer yargılara önem duygusunu artırmak

Ekonomik yararlılık

- Üretici, yaratıcı ve yapıcı davranışları olumlu yönde gelişimini sağlamak
- Meslek, görev ve iş sorumluluğunu duygusu gelişimini sağlamak
- Çalışmalarda verimi artırmak ve başarı düzeyini
- Kamuya ait kaynakları iyi kullanmak (araç, gereç, alan, tesis vb.)
- Milli enerji kaynaklarının gelişimini ve korunmasını sağlamak
- Topluma ve bireylere olumlu görev ve sorumluluk bilincini yüklemek (GSB, 1973).

2.1.2. Yaşamda sporun yeri ve önemi

Spor insanların vücut dayanıklılığı, sürat, hareketlilik, beceri gibi özelliklerin gelişimine olumlu yönde katkı sağlamaktadır. İnsanlara düzgün duruş alışkanlığı kazanmalarına yardımcı olur. İnsanların yaşamdaki hareketliliğini olumlu yönde gelişim sağlamasına katkıda bulunur. Spor ile insanlar arasındaki ilişkilerde saygı duyma duygusunu geliştirir. Spor, insanların yaşamlarında başarı ve başarısızlık duygusunu tattırarak kabul etme duygusunu öğretir. Spor insanlarda üzüntü, sevinç, heyecan gibi duyguların yaşanmasını sağlayarak onların kendine güven duygularında, kişilik gelişimine katkı sağlar. Spor, bireyde hoşgörü ve ikili ilişki gelişimini sağlayarak dayanışma duygularının artmasını sağlar. Yine spor sayesinde insanlarda problem çözüme, hayal gücünü kullanma, empati yapma, dikkat yeteneğini geliştirme, kurallara uyma, üretken olma ve problemler karşısında pratik çözümler bulma gibi özelliklerin gelişimine katkı sağlar (Yetim, 2000).

Spor insanların kendi kendine disiplin olması, sorunlar karşısında işbirliği, sorumlulukların bilincine varma gibi özelliklerin yanı sıra fizikî ve psikolojik olarak bireylerin eğitimin gelişiminde de katkı sağlamaktadır (Alpman, 2001).

Spor içinde bulunduğumuz toplumdaki olumsuz teknolojik gelişmeler etkisinde kalan gençlerin farkı ve zararlı işler yapma yöneliminde olan, kötü alışkanlık kazanmış gençlerin önüne geçmek için en iyi araçlardan birisidir. Toplumda gençlerin düşüncelerinin doğru anlaşılması ve onların istek ve fikirlerinin doğru anlaşılması için en iyi araçlardan birisidir spor. Gençler spor sayesinde sosyal ve ruhsal hem de fizyolojik olarak rahatlamalarına, mutlu olmalarına yardımcı olarak onların enerjilerinin pozitif yönde artmasına olanak sağlayacaktır (Şahan, 2007).

Spor, dilleri, ırkları, dinleri, sosyo-ekonomik düzeyleri, eğitim seviyeleri ne olursa olsun aynı kurallar bütünü içerisinde, birey veya toplu olarak insanların bir araya gelerek yaşayacakları ortam sağlamasına yardımcı olur. Spor tüm dünyada konuşulabilen evrensel bir olgu olarak görülmektedir. Spor sağlık yönünden, izleyici yönünden, yarışma yönünden, rekreasyonel faaliyetler yönünden, dünya kültürünün bir parçası olarak rol oynamaktadır (Yetim, 2000).

Ülkemizde ve tüm dünya ülkelerinde sporun bireylerin yaşam kalitesinin artırılmasında, sağlıklı yaşamın devamında ve toplumun gelişimindeki etkinliği kabul

edilen bir gerçektir. Düzenli spor yapmanın insanlarda ruh ve beden sağlığı üzerinde olumlu katkıları yapılan araştırmalarla kanıtlanmış ve spor her yaştaki insanlar için önerilmiştir. ABD’de ve Kanada’da “Physical Fitness”, Almanya’da “Trim Dich” ve diğer ülkelerde “Sport For All” ya da “Sport Pour Out” gibi tanıtılan isimlerle spor uygulamaları geniş halk kitlelerine hızla yayılmaktadır. Bunun sayesinde birçok ülkede spor anlayışının daha aktif rol oynadığını görmek mümkündür. Bu ülkelerde, insanların boş zamanlarını aktif spor yaparak değerlendirebilecekleri pek çok kampanya çalışması yapılmaktadır. Bu kampanyaların asıl hedefi olarak spor faaliyetlerinin insanların günlük yaşantısının bir parçası haline getirme alışkanlığının kazandırılması, daha sonra da bu faaliyetleri olumlu bir şekilde değerlendirmek yatmaktadır (Koparan & Öztürk, 2002).

2.1.2.1. Sağlıklı ve uzun ömürlü olmada sporun etkileri

Yaşlanma hızına etki eden faktörler içerisinde birinci faktör kalıtsal sebepler ve yaşam biçimidir. Bu nedenle genetik unsurlar kontrolümüz altında değildir. Bununla beraber hayat biçimi kontrol edilebilir. Sıhhatli bir yaşam biçimi fonksiyonel işlevlerin yitirilmesine ve yavaşlamasına neden olur. Bununla beraber sıhatsız bir yaşam biçimi yaşlanma sürecini hızlandırabilmektedir. Sıhatsız yaşam biçimi alışkanlıklarına misal vermek gerekirse, güneş ışınları etkisinde kalma sebebiyle deri yaşlanmasında süratlenme, sigara tüketimi sonucu akciğer hacminin düşmesi süratlenmesi ve düzenli aktivite eksikliği nedeniyle fiziksel iş kapasitesinde eksilme söylenebilir.

Amerika Birleşik Devletleri Hastalıkları Kontrol Merkezi (CDC); sağlıklı ve uzun ömürlü olmada 4 ana faktör üzerinde durmuştur. Bunlar: Düzenli yaşam alışkanlıkları (sağlıklı davranış ve spor) %51, iziksel çevre %20, kalıtsal özellikler %20, enfeksiyon ve sağlık tedavi servislerinin niteliği, %9 olarak sayılabilir.

Düzenli yaşam alışkanlığı olarak;

- Kahvaltının düzenli yapılması,
- Yemek yeme alışkanlığının bir düzen içinde (günde 3 öğün ve düzenli),
- Uyuma alışkanlığının düzenli olması,
- Vücut ağırlığının normal değerler arasında olması,
- Tükettiğimiz yiyeceklerde şeker, yağ ve tuzu azaltmak,

- Düzenli spor yapmak (haftada en az üç gün),
- Stresle baş edebilmeyi öğrenmek,
- Alkol ve sigara tüketmemek,
- Günlük yaşamını düzene sokmak,
- Sağlık kontrollerinde düzenli olmak. (Zorba, 2006).

Spor insan vücudunun hor kullanılmamasına (yaşlanma), vücudun daha genç gözükmesine ve yaşamlarını daha sağlıklı, kaliteli geçirmelerine olanak sağlamaktadır. İnsanların sağlıklı ve uzun ömürlü olmalarında sporun çok büyük önemi vardır.

2.1.3. Neden spor yapılmalı

Sağlıklı olmak, boş zamanları değerlendirmek, gün boyu çeşitli nedenlerle vücuda yüklenen stresi azaltmak, topluma adapte olmak, mutlu olmak, kendini güçlü hissetmek vs. birçok amaca ulaşmak için spor yapılır. Hareketsiz bir yaşantısı olanların, estetik görüntülerini ve normal kilolarını korumaları zordur. Dengeli beslenmek ve düzenli egzersizler ile aşırı enerji maddelerini tüketmek, hem sağlık hem de kilo dengesi açısından etkili bir yaklaşımdır (Tamer, 2000).

Fiziksel olarak hareketlerin en aza inmesi, teknolojiyi hayatımızın her alanında kullanmamız, yaşamın yoğun temposu, stres ve dengesiz beslenme sonucu hastalıklardan kaçınmamız imkânsız hale gelmektedir. Bu olumsuz durumu kendi lehimize çevirebilmek için belli zamanlarda spor yapmamız gerekmektedir.

2.1.4. Nasıl spor yapılmalı

Yüklenme yoğunluğu, kapasitesini ve sıklığını hassas bir şekilde arttırmak önemlidir.

Yalnızca düzenli spor yapan veya antrenmana hazırlanmış olanlar, sporda antrenman sıklığını gittikçe arttırmalıdır. İnterval yüklenme metodu ile başlanmalıdır. (Koşular yürüyüş molaları ile bölünmeli, yürüyüş molalarının süresi ise spor yapanın o anki performans kapasitesine göre düzenlenmelidir.)

Antrenmanlar zevk vermeli ve günlük meslek hayatına stres getirmemelidir

Koşu ya da diğer antrenmanlara, tempo arttırarak başlanmalı, tempo düşürerek tamamlanmalıdır.

Merdiven basamak basamak çıkılmalı, basamak basamak inilmelidir. Burada anlatılmak istenen, birden yüklenip yaptım tamam deyip birden bırakılmamalıdır.

Uzun adımlarla koşularda eklemlere daha az yüklenilir. Hareket sistemine etki eden kuvvetler kaslar vasıtasıyla azaltılır, hafifletilir.

Kısa adım koşularında omurgaya daha çok yük gelir Çünkü koşu anında ileri sıçrama gücü (itici güçler) diz ve kalça eklemlerinden neredeyse direkt olarak omurgaya iletilir. Bu tür koşu yoluyla vücudu mümkün merteye genişletip üçgen haline getirerek koşmak gerekir.

Antrenmanlar kısa ve sık yapılmalıdır.

Haftada bir defa uzun antrenman yerine, kısa ama en az iki, üç defa antrenman yapmak daha doğrudur

Uzun pasif hayattan sonra ani yüklenmelerden kaçınılmalıdır. Aksi takdirde tamiri mümkün olmayan doku ölümlerine sebep olur. Örneğin uzun süre spor yapmamış insanlar ben eskiden iyi sporcuym, ya da okulda iyi top oynardım, güreş yapardım diyerek bir kır gezisinde ya da bir aile ortamında birden bire yarışmayı denemesi gibi.

Yüklenmelerde cinsiyet, yaş, kilo ve sağlık faktörleri göz önüne alınmalıdır

Dörtlü tempo ile koşan şahsın kan laktak düzeyi en sağlıklı antrenman şeklindedir. Yani koşu anında dört adım boyunca nefes alınır, yine takip eden dört adım boyunca nefes verilir. Ancak bu iş için bir adaptasyon döneminin olduğu düşünülmelidir. İlk denemede başarılı olunamaya bilindir.

Koşuları değişik jimnastik hareketleri ile birleştirerek yapmak daha doğrudur

Basit cimnastik hareketleri, her koşu programına ve şekline uyar. Antrenmanı süsler ve spora değişik bir zevk katar

Ayrıca asıl önemli olan lokal yüklenmelere çok yönlü ve çok bölgelere dağıtmaktır. Değişik kas grupların antrenmanlarını sağlar. Böylece koordinasyon ve esnekliği artırır, geliştirir. Dolayısıyla cimnastik hareketleri koşu öncesi veya sonrası değil, koşu anında da yapılmalıdır. Örneğin, koşarken kollarla daireler çizmek elleri değiştirerek yere dokunmak gibi

Koşu esnasında kullanılan kaslara tek taraflı yüklenilmemelidir. Yalnızca koşu

sporunu yapan şahısların bacak ve ayaklarında dengesiz bir kaslaşım olabilir. Örneğin, güçlenen baldır kaslarında çoğalan acıma hisleri, artan ağrılar, yüklenme sonrası hasarlar ve artan yaralanmalar ortaya çıkar

Yüklenilen kasları genleştirme (rahatlama) hareketleri ve daha az kullanılan kas gruplarında yapılan çalışmalar tehlikeleri önler (Çetin, 1999).

2.1.5. Düzenli sporun faydaları

Sporun, insan yaşamında vazgeçilmez kriterlerden olması gerektiği görülmektedir. Spor yapan insanların diğer insanlara oranla daha sağlıklı oldukları gözle görülen bir gerçektir.

Düzenli sporun kaliteli ve sağlıklı hayat biçimine olan faydalarını aşağıdaki şekilde özetleyebiliriz;

- Yaşamda sağlığınızın değerini anlamamızı sağlar,
- Yaşam kalitenizin daha iyi olmasına katkı sağlar,
- Kalp rahatsızlığı riskini azaltır,
- Yüksek tansiyon riskini azaltarak ilerlemesinin önüne geçer,
- Kandaki iyi kolestrolu (HDL) artırır,
- Kalp - damar dolaşımının gelişimine katkı sağlar,
- Anaerobik eşiği arttırır, bu da çabuk yorulmayı ve dolayısıyla kanda laktik asit birikiminin erken oluşmasını engeller,
- Vücuttaki kan akış kabiliyetini arttırılmasına yardımcı olur,
- Akciğer kapasitenizi arttırarak, oksijenin akciğerlerden kana geçebilme kabiliyetini arttırır,
- Kalp krizi sonrasında hayatta kalma olasılığını arttırır,
- Koronerde kan pıhtılaşma hassasiyetini düşürür,
- Kalbinizin daha verimli pompalama işlevini yapmasını sağlar,
- Hamilelikte karşılaşılan birçok rahatsızlıkların (ör. kabızlık, bel ağrısı, mide ekşimesi gibi) önüne geçmeyi sağlar,
- Kuruntu gibi yersiz düşünceleri azaltır,
- Streslerden kurtulmaya ve korunmaya yardımcı olur,
- Vücudun enfeksiyonlara karşı direncini arttırır,

- Şeker hastalığınızın gelişme riskini azaltır,
- Sigarayı bırakmanıza da aktif rol oynar,
- Eklem rahatsızlıklarından dolayı, eklemlerin bozulma oranını yavaşlatır,
- Yüksek tansiyona bağlı problemlerin oranını azaltır,
- Bağışıklık sisteminizin güçlendirir,
- Bel rahatsızlıklarının azalmasını sağlar,
- Kemik erimesi hastalığı riskini azaltır,
- Kilo probleminizi ortadan kaldırır,
- Yüksek oranda gıda tüketmenizi sağlar, fakat buna rağmen, kalori dengenizin aynı kalmasına yardımcı olur.
- Denge ve koordinasyonunuzun gelişmesine yardımcı olur,
- Adet kanamalarından kaynaklı rahatsızlıkları en hafife indirir,
- Uykunuzun düzene girmesine yardımcı olur,
- Direnç artışını yükseltir,
- Kas gücü seviyesini artırır,
- Güzel bir görünüş sağlar,
- Enerji kapasitenizi artırır,
- Yeni insanlarla tanışmanıza olanak sağlayarak sosyal çevrenizin artmasına yardımcı olur,
- Hayat tarzınızın oluşumuna yardımcı olur,

Spor yaşamdan yapmak, sıkıntılarınızın azalmasına, eğlenme ve neşelenmenize, kısaca hayattan zevk almanıza yardımcı olur (Neden Spor Yapmalıyız, internette 10.05.2018 tarihinde okundu).

2.1.6. İnsanları spor yapmaya yönlendiren nedenler

Spor, antik çağdan günümüze kadar hayat tarzının değişimiyle zaman zaman olumsuz etki altında kalmış olsa bile günümüzde, dünyada da olduğu gibi evrensel bir nitelik kazanmıştır. Spor insanları bir araya gelerek toplu hareket etmesini sağlayan, onları yarıştıran, toplumlar arasında bağı koparmayarak iletişimi sağlayabilen, insanların yaşamının içine girebilen ve aynı zamanda toplumsal yapıya göre biçimlenebilen bir olgudur. (Bayraktar, 2003).

İnsanları spor yapmaya yönelten sebepler şu şekilde özetlenebilir:

- Toplumsal ihtiyaçları karşılamak,
- Sağlık ve fiziksel uygunluk sağlama,
- Stres oranını azaltma,
- Estetik ihtiyaçları doyma,
- Duygusal çöküşü en aza indirmek,
- Spor deneyimler kazanma,
- Sevinç, eğence, haz, neşe gibi duyguları kazanma,
- Kendine güven duygusunu geliştirme,
- Tecrübe kazanma,
- Sosyal ilişkilerin güçlenmesi,
- Maddi kazanç sağlama,
- Kendini mutlu etme,
- Vücuda direnç kazandırma,
- Gençlik ve güzelliğin korunmasını sağlama,
- Bos zamanını olumlu biçimde değerlendirme (Voigt, 1998).

2.1.7. Spor ve fiziksel aktivite

Fiziksel Aktivite Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), çalışırken, ev işlerini yaparken, seyahat ederken ya da eğlenme amaçlı enerji harcanarak iskelet kası tarafından gerçekleştirilen tüm bedensel hareketleri fiziksel aktivite olarak tanımlamaktadır.

Fiziksel aktivite, günlük yaşantımızda yaptığımız aktiviteler bütünü de diyebiliriz. Bu aktiviteleri yaparken kaslarımızı kullanarak enerji tüketiriz ve egzersizin şiddetine bağlı olarak değişik seviyelerde yorgunluklar oluşur.

Bu fiziksel aktivitelere örnek olarak şunlar gösterilebilir;

- Yürüyüş yapmak
- Koşmak
- Sıçramak
- Yüzme
- Üst ekstremize hareketleri
- Alt ekstremize hareketleri
- Çömelme - kalkma

gibi günlük hayatta kullandığımız bu hareketlerin tümünü ve ya bazılarını kapsayan sporlar ve aktiviteler fiziksel aktivite olarak nitelendirilir (Bek, 2008).

Fiziksel aktivitede hedef enerji harcamasını artırmaktır. Fiziksel aktiviteyi artırmak sağlık açısından kilo kaybı ve kilo kontrolünde önemli rol oynamaktadır. Fiziksel aktivite başlangıç için çok yoğun olmayan programların tercih edilmesiyle kişi cesaretlendirilmelidir (Altunsoy, 2014).

Fiziksel aktivitenin birey sağlığı için faydaları aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Kalbin dakikadaki dinlenip atım sayısı azalır,
- Beyin damar hastalıkları gelişim riskini azaltır.
- Kalbin atım hacmi artar,
- Vücudun su, tuz, mineral kullanımının dengelenmesine rol oynar
- Kalp ritmi düzene girer-
- Kan akışını düzenler ve tansiyon düşer, -
- Damar yapısının elastikiyetini arttırmaya yardımcı olur, -
- Kolesterol ve trigliserit değerlerini düşürerek hastalık riskini en aza çeker, -
- Solunum kapasitesi artar,
- Fiziksel aktiviteye düzenli katılan kişiler sedanterlere göre sigara içmeyi bırakma konusunda daha başarılıdırlar,
- Yağ yakışını artırır bu sayede bireyin kilo almasını önler, -
- Yapılan düzenli fiziksel aktivite şeker hastalığını önler ve kan şekerinin kontrol edilmesine yardımcı olur,
- Kadınların menopoza daha geç girmesine yardım eder ve menopoz döneminde yaşanan olumsuzlukların hafiflemesinde rol oynar

Yaşlılıkla birlikte ortaya çıkan bunama ve unutkanlığın oluşum riskini azaltır (Çiçek, 2010).

Gelecekte, inşa edilen kaliteli yaşam normlarının yıkılmaması için düzenli aktivitenin rolü ve bu aktiviteleri alışkanlık haline getirmek oldukça önemlidir. Bir birey haftada üç ya da dört kez, yarın saat ya da bir saat orta şiddette bir fiziksel aktivite alışkanlığı kazanmışsa sağlık ve kaliteli yaşam üzerindeki etkilerini zamanla görebilir. Diğer yandan bu etkilerin tam anlamıyla görülebilmesi için bireylerin çocuk yaşta ya da adölsan (genç erişkin) dönemden itibaren düzenli sportif faaliyet yapıyor olmaları

önemlidir (CETAD, 2007).

2.2. Türk Tarihinde Spor

Türk denilince akla ilk gelen kelimeler asker, yiğit, içerisinde güç anlamını bulunduran sözcüklerdir. Bunun sebebi Türklerin zindeliğe, fiziksel etkinliğe, güce ve kuvvete önem veren bir toplum olmasından kaynaklanmaktadır. Tarih boyunca Türkler daima savaşa hazır, sürekli hareket halinde ve göçebe hayat süren toplumlardan oluşmaktadır. Bu nedenle Türk sporunun en eski biçimi, askeri sporlardır (Türkmen, 2004).

2.2.1. İslamiyet'ten önce türklerde spor

Tarih boyunca Türk Milleti bedensel eğitime önem vermiş, vücudun güçlü kalmasını ve kendisini savaşa hazır bulunduracak fiziğe ve psikolojiye önem vermiştir. Sporun Türklerde oluşumu o dönemde savaş gücünün etkisine bağlı olarak çıktığı söylenebilir. O dönemdeki bütün toplumlarda olduğu gibi Türklerde kendilerini beden ve zihnen savaşa hazırlanmaktaydılar. Türkün gücünü, bedensel kuvvetin ve yeteneğini ortaya koymakta spor bir aracı olmuştur. Binicilik, Güreş, Okçuluk, Avcılık, Atıcılık, Kılıç, Atlama, Koşu, Cirit gibi sporlar Osmanlılarda olduğu Hunlar, Göktürkler, Harzemşahlar, Selçuklular ve diğer Türk devletlerinde büyük bir öneme sahiptir ve özellikle de Güreş bütün kitlelere yayılarak geleneksel sporumuz haline gelmiştir (Güven, 1992).

Türkler güçlü, her zaman harekete hazır, bedensel güce sahip bir toplumdur (Yıldız, 1979). Elde edilen belgeler ve bulular sayesinde Türklerin spora verdikleri önemi kaydederek, henüz Avrupa'nın uygarlık seviyesine ulaşmadığı dönemlerde, Orta Asya'da yaşayan Türkler vücut kültürüne ve spor hareketlerine büyük önem verdiklerini göstermektedirler (Kültür Bakanlığı, 2018).

Türkler için yaşamlarını sürdürdükleri bozkır bütünüyle bir spor alanıydı. Avlanmakla savaşmak, sporla dövüş arasındaki farkı ortaya çıkarırdı. Yaşadıkları ortamda, avda, bütün sergilemiş oldukları hareketler sportif hareket olarak gerçekleştirilirken savaşta elde edilen tecrübeler kullanılırdı. Bu anlamda bozkırlar eğitim ve öğretim ortamı sağlardı (Kültür Bakanlığı, 2018)

Geçmiş zamanlarda Türklerde bir insanın önemini ve değerini belirleyen şey

onun beden kuvveti silah kullanma başarısıydı. İnsanlar çocuklarını küçük yaşlardan itibaren ava götürerek ve yay kullanmayı öğreterek savaşa hazır hale getirirlerdi (Kepecioğlu 1985). Türkler hayatının devamı sağlayabilmek için güçlü ve kuvvetli olmak, hastalıklardan ve sakatlıklardan korunmak, kendine olan güveni artırmak ve mutlu olmak için sporla uğraşmışlardır. Türkler oluşturdukları toplumları bu nedenle her zaman eğitmiş, ulusal yenilenmede beden eğitimini hep ön planda tutmuştur (Öngel, 2001).

Kaynaklardan elde edilen bilgilere göre eskiden Türklerin demiri işledikleri, kılıç ve kalkan gibi savaş aletleri yaptıkları elde edilen bilgiler arasındadır. Göktürklerde ekonomi denilince ilk akla gelen demircilik olurdu. Kılıcı yapımı için işyerleri bulunmaktaydı (Yıldız, 1979).

Orta Asya'da Türklerin yaşam şekillerinde atın öneminin büyük olduğu bilinmektedir. Kaynaklar arasında insanların çocuklarına küçük yaşlardan itibaren at eğitimi verdikleri yer almaktadır. Hatta sadece çocukların değil, kadınların bile at eğitimi aldığı bilinmektedir. Hemen hemen herkesin at eğitimini iyi almış Türk toplumunda, at yarışları ve at üzerinde oynanan oyunlar ilgi görün etkinlikler olmuştur.

Atın evcilleştirilmesi ile birlikte sadece çatışmalara katılan alplar atlı savaşçı oldukları kaynaklar arasında yer almaktadır. Atın onlar için yeri ve önemi oldukça büyüktür. Silah arkadaşı, yoldaşı tek kelime ile tamamlayıcısı olarak görülmektedir. Türk Alp'inin biniti, hayatta ve ölümünde attı (Kültür Bakanlığı, 2018)

Eski Türklerin bazı yörelerinde oynamış oldukları oyunlar Gök-Börü, Beyge, Kız-Börü ve çeşitli at oyunlarına günümüzde de hala oynandığını görmekteyiz. Eski Türklerin en çok sevdiği oyun olarak gösterilen atlı cirit oyunu hala günümüzde Anadolu'nun birçok yerinde oynanan oyundur. Atlı cirit oyunu binicilik ve at konusunda ustalığı gerektiren bir oyun olmasının yanı sıra cesaret, algılama, refleks ve motorik özellikleri bünyesinde barındıran bu oyun olarak görülmektedir (Sporbilim, 2018)

Amur Bölgesi'nde oturan Türk kabilesinin yaşam tarzlarının insanların ayaklarına 15 cm genişliğinde ve 160 cm uzunluğunda tahtalar takarak, karda ve buzda ev hayvanlarını avladıkları Çin kaynaklarında bahsedilmektedir. Bunun sonucu kayak sporunun ilk örneği olarak gösterilmektedir.

MÖ 100. Yıldaki Çin kaynaklarına göre, Amur Bölgesi'nde oturan Türk

kabilesinin yaşantısı hakkında bilgi verilirken, halkın ayaklarına 15 cm genişliğinde ve 160 cm uzunluğunda tahtalar takarak, kar ve buzda ev hayvanlarını kolaylıkla avladıklarından söz edilmektedir. Bu da kayak sporunun tarihteki ilk örneklerinden biridir. Tarihçi Prof. W. Eberhard Türklerde kayakçılığın olduğunu bu kaynaklara dayanarak söz etmektedir. Çin kaynaklarında Türkler için, ‘‘tahta bacaklı, at ayaklı, benekli ala at’’ gibi tanımlar kullanıldığı saptanmıştır (Eberhard, 1996)

2.2.2. İslamiyet’in kabulünden sonra türklerde spor

İslamiyet’in kabulünden sonra Türkler at ve kılıca daha çok önem vermiş ve beden faaliyetlerinin gelişiminin devamını sağlayacak adımlar atmışlardır.

2.2.2.1. Selçuklularda spor

Türklerin yaşam şekilleri onların inanç dünyasının da şekillenmesinin sebeplerinden olmuştur. Türkler için yaşam sembolü olarak ok ve yay gösterilmekteydi. Tahttan oturan kişinin elinde ok ve yay bulunurdu. Hakan komutanlarını ayırt edebilmek için onlara anlamlı ve farklı oklar gönderirdi. Çetinlerinde, damga ve sikkelerinde ok ve yay resmi vardı. Bu yaşam tarzı ve semboller daha sonra Selçuklularda da hayat sürmüştür. 1040 yılında Büyük Selçuklular Dandanakan savaşında galip gelince, komşu ülkelere yollamış oldukları fetihnamelerin başında eski Türk hakimiyet sembolü olan ok ve yay işaretleri bulunuyordu (Yücel, 1999).

Anadolu’nun çeşitli yerlerinde Türkler, Büyük Selçuklu devleti kurulduktan sonra sporla ilgili alanlar ve organizasyonlara büyük ağırlık vermişlerdir. Bu kalıntılara örnek olarak Kayseri, Konya, Erzincan ve Erzurum’da bulunan tesisler gösterilebilir (Yıldız, 1979).

2.2.2.2. Osmanlı imparatorluğunda spor

Dünya devi olarak görülen Osmanlı İmparatorluğu galibiyetini devam ettirebilmesi için her zaman güçlü olmak zorundaydı. Bu sebeple Osmanlı imparatorluğunda yapılan etkinliklerin altında yatan savaş düşüncesi idi. Savaşçılar için olan kılıç, kalkan, ok, savaş aletlerini tanıma ve iyi kullanma, ata iyi binme çok önemliydi. Kendilerini iyi yetiştiren, güçlü, çevik, hızlı, gözü pek Osmanlı savaşçıları

Avrupa’da ün ve korku salmışlardır.

Daha önceki Türk toplumlarında olan spor kültürü Osmanlı imparatorluğunda da etkisini sürdürmüştür. Osmanlı askerleri her zaman savaşa hazır bulunurlardı. Atıcılık, binicilik, cirit, ağırlık atma, yağlı güre, tomak, çöğenş yaygın sporlar arasında gösterilecek sporlardır. Kılıç-kalkan, atıcılık ve binicilik gibi sporlar cihada hazır olmanın gereğidir.

Osmanlılarda eğitim öğretim günlük yaşamın bir parçasıydı ve eğitim öğretim denildiği zaman akla külliyeler gelirdi. Külliyelerin içerisinde “zorhane” adı verilen bir bölüm bulunmaktadır. Zorhanelere “sücca tekkeleri” de denilmekteydi. Bu zorhanede değişik spor türleri, beden eğitimi ve fiziksel aktiviteler yapılmaktaydı. Gençler için düzenli spor programları yapılmaktaydı. Kendini geliştiren gençler yenilere öğreticilik ve düzenli beslenme programlarına uyulmaktaydı (Yıldız 1979).

Osmanlılar, geçmişte dünyanın en güçlü atıcı ve sporcularını yetiştirmiştir. Bunun sebebi o çağın bilimsel kurallarıyla eğitim ve öğretim veren spor okullularıyla yetiştirilmiş olmasıdır. O dönemde Enderun, Tekke, Talimhane açılmıştır. Bu okullardaki eğiticiler kendi branşında tekniğini en iyi bilen tecrübeli ve ahlaklı yaşlı sporcular arasından seçilirdi (Kahraman,1989)

Osmanlılarda en gösterişli yapılan spor etkinlikleri padişah huzurunda yapılırdı. Buralarda sporcular padişahın ödül alma umuduyla en üstün yeteneklerini sergilerlerdi. Bu gösteriler İstanbul’la sınırlı kalmaz bir çok şehirde sergilenirdi (Yıldız 1979).

2.3. Türk Sporunun Örgütlenmesi

2.3.1. Cumhuriyet Öncesinde Türk Spor Örgütü

Türkler için sporda başarı ve sporun önemi tarihleri boyunca sürmüştür. Osmanlılarda 19. Yüzyıl sonlarında, cimmastik branşı diğer ülkelere paralel olarak eğitimde düzenli olarak öğretilmeye başlamıştır. Mekteb-i Sultani’de cimmastik salonu kurulmuş ve Fransa’dan gelen öğretmenler gözetiminde gençlere aletli cimmastik dersleri verilmiştir (Yıldız, 1979). Ancak disiplin şartlarının çok ağır olması sebebiyle gençler gizlice dışarıda diğer sporlara (atletizm, boks, güreş, bisiklet, yüzme) yönelmişlerdir (Fişek, 1998).

Kısa sürede Jimnastik branşına karşı kısa sürede yaygınlaşan branş futbol olmuştur. Diğer ülkelerden ülkemize gelip çoğunlukla İzmir ve İstanbul'da futbol oynayan geçlere, Türk gençleri de özen göstererek oynamaya başlamışlardır. Ardından sırasıyla, siyah çoraplılar, Futbol Kulübü (1899), Kadıköy Futbol kulübü (1901), İngilizler tarafından Moda Futbol kulübü (1903) ve Rumlar tarafından da Elpis Kulübü (1904) kurulmuş ve 1904-1905 sezonunda ilk futbol ligi oynanmıştır (Yıldız, 1979). Yine bu yıllarda halen ülkemizin en büyük kulüpleri olan Beşiktaş, Galatasaray ve Fenerbahçe kulüpleri kurulmuştur (Fişek, 1998).

20. Yüzyıl başlarında Osmanlı İmparatorluğu ciddi bir biçimde güç kaybına uğramaya başlamıştır. Avrupa gençliğinin çalışmalarından etkilenen İttihat ve Terakki Cemiyeti yeni kuşakları örgütlemek, beden ve zihnen geliştirmek için izcilik çalışmalarını ön plana çıkarmıştır. Bu amaçla İzicilik Ocağı kurularak, okullarda başlatılmıştır (Yıldız, 1979)

2.3.2. Cumhuriyet Döneminde Türk Spor Örgütü

Cumhuriyet dönemine kadar oluşturulan spor teşkilatları doğal teşkilatlar olarak isimlendirilebilir (Yaman, 2000). Yasal dayanağı olan ilk Türk spor örgütü Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı'dır.

2.3.2.1. Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (1922 – 1936)

Türkiye'de gelişimi ve idaresi, bağımsız ve özerk anlayışına sahip “Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı” (TİCİ) ile başlamaktadır. TİCİ tamamen spor kulüplerinin ve spor kulüplerinin bir araya gelmesi ile oluşan spor federasyonlarının bir araya gelmesi ile oluşan ve yönetilen özerk bir örgüttür.

TİCİ için başkan ve yönetim kurulu seçme ve her türlü kararda etki etme gücüne sahip “TİCİ umumi kongresinde” oy hakkına sahip delegelerin hemen hepsi spor kulüplerinin ve spor federasyonlarının temsilcileridir (TİCİ, 1935; Madde 19). Bu durum TİCİ'nin Özerk yapıda ve spordan gelen kişiler tarafından öz yönetim modeliyle yönetildiğini göstermektedir.

22.05.1922 tarihinde Dâhiliye Nezaretine, 03.08.1909 tarihli dernekler yasasına göre resmi tescili yapılarak tüzel kişilik kazanan “Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı”

Türkiye'nin ilk biçimsel ve “federatif” nitelikteki spor örgütüdür. Kısa adı TİCİ olan bu yapının örgütsel – yönetsel ideolojisi “gönüllü spor birlikleri olarak” devletlere ve hükümetlere karşı “özerk” biçimde oluşturulan bir yapıda ve Olimpiyatçılık akımının etkisindedir.

TİCİ ile beraber gelen en önemli yeniliklerden biri ise, 14.07.1922 tarihli toplantısında TİCİ Heyet-i Merkezîyesi'ne seçilen kişiler arasında hiçbir faal sporcunun bulunmamasıdır. Bu durumdan TİCİ'ye kadar olan dönemde süre gelen sporcuların kendi kendini yönetme (özyönetim) döneminin TİCİ ile birlikte geride kaldığı anlaşılabilir (Fişek, 2003).

Osmanlı Devleti'nin çöküşünden sonra Anadolu'da kurulan Türkiye Cumhuriyeti bir “ulus devlet” olarak kurulmuştur. Bu dönemde spor yoluyla insanlara Türk milletinin ulus ve Türklük bilinci duygusu aşılarmaya çalışılmıştır (Fişek, 2003) ve Osmanlı başlığı adı altında kurulan spor teşkilatlarının başına Türkiye ibaresi konularak Türklük bilinci ön plana çıkarılmıştır. Bu sebeple TİCİ'nin kuruluş amaçları arasına “beynelmîlel müsabakalarda hissiyatı Millîye'nin tahrik ve takviyesi” ifadesi yer almaktadır (TİCİ, 1935).

TİCİ, kuruluş kurultayını 16.02.1923 günü, ilk genel kurultayını ise 05.05.1924 tarihinde ve son kurultayını ise 13.02.1936'da yapmıştır. TİCİ, ilk olarak Osmanlı devletinin izni ile kurulmuştur. Ancak Türkiye Cumhuriyeti'nin ilanından iki buçuk ay sonra 16 Ocak 1924 günü Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu'nun 170 sayılı kararı ile “Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı'nı” kamu yararına bir dernek olarak ve Türkiye'yi dışarıda temsil etmeye hükümetçe yetkili kılınmış tek spor örgütü olarak kabul edilmiştir (Fişek, 2003).

Ülkemizde ilk kurulan spor federasyonları, TİCİ'nin kurulduğu yıl olan 1922 yılında kurulan, futbol, atletizm ve güreş federasyonlarıdır (İmamoğlu, 2011). Paris Olimpiyatları'ndan sonra TİCİ döneminde teşkilatlanmış sporlar binicilik, atıcılık, basketbol, voleybol, kürek, boks, yelken, kürek, kayak federasyonlarıdır. (Fişek, 1985).

Sümer'in (1990: 28) özetlediği gibi, genel olarak amacı, “sağlıklı bir gençlik yetiştirmek ve her sınıftan halkı ilgilendiren beden eğitimi ve toplumdaki bireyleri genç yaştan itibaren örgütleyerek sporu yaygınlaştırmak, gençleri kötü alışkanlıklardan uzak tutarak yetenekli kişiler yetiştirmek, askeri kuruluşların görevlerini kolaylaştırmak, spor

etkinlikleri ile gençlere memleketlerini sevdirmek ve sporumuzu uluslararası alanda sevdirmek.” olan TİCİ'nin 05-12.09.1924 tarihlerinde yapılan genel kurulunda biçimlenen ana nizamnamesine göre amaçları, görevleri ve yapısı şu şekildedir (TİCİ, 1935):

TİCİ'nin kuruluş amaçları

a) Irkımıza, varlığımıza kasteden ve bir zamanlar “Türk gibi güçlü” darbu meseliler anılarak mazhar-ı tekrim olan bu kavi ve asil milleti sürükleyip götüren bir yandan hastalık vb. sebeplerin ve öte yandan hastalıkların en büyüğü tembellik ve rahatı sevmek gibi dehşeti karşısında bu millete taze hayat ve kuvvet vermek.

b) Irkımızı çoğaltmak, herkesin sağlığını düzeltmek ve bu sayede nüfusumuzu arttırmak,

c) Batıda tekamül ve tevessü etmiş, sıhatten başka ahlak ve hissiyata tesir eden, her sınıf halkı alakadar eyleyebilen, her yerde bir ehemmiyeti olan, velakin bizde unutulmuş bir anane-i milliye olan idmancılığı tekamül ettirmek.

d) Gençlerin ilgisini çekecek alanlar oluşturarak, onların kötü alışkanlıklardan uzaklaşmasını sağlamak, genel ahlakı ve genel sağlığı tahsis etmek.

e) Millet fertlerini istişare ve idare kabiliyetlerini geliştirmek.

f) Biniciliğe ve denizciliğe ilgiyi artırarak askeri teşkilata ait görevleri daha basite indirmek.

g) Yurt içinde spor müsabakaları ve seyahatler düzenleyerek, gençlere vatan sevgisini aşılacak, sevmek ve halkın temel ihtiyaçlarını anlamak imkânı ve fırsatı vermek.

h) Uluslararası müsabakalarla milli hisleri tahrik ve takviye etmek.

j) Türklük için yurt dışı propaganda vasıtası temin etmek.

k) Spor ve beden eğitimi bilincini insanlar tarafından şahıs çıkarlarına karşı ve para kazanma vasıtası olarak kullanılmasına karşı tedbir almak ve böylece sıhhat ve kuvvetin bir amaç değil, zeka ve ilmin yükselmesi için bir araç olarak kullanılması sureti ile milli yükselişimize katkıda bulunacağı kanaatini vermek şeklinde sıralanmıştır.

Amaçları bu şekilde sıralanan TİCİ'nin görevleri ise; Nizamnamesinin 1. maddesinde üç temele dayandırılmıştır. Türkiye’de beden terbiyesi ve sporu fenni esaslara göre yaymak, mükemmelleştirmek ve Türkiye sporculuğunu dâhilde ve hariçte

temsil etmek.

Bu görevlerin yerine getirilebilmesi için yapılması gereken çalışmalar ise 2. maddede şu şekilde belirlenmiştir:

- Amatörlüğü teşvik ve himaye etmek,
- Umumi ve mahalli müsabakaları tertip edip, milli birincileri tayin,
- Türkiye rekorlarını tespit etmek,
- İdmancılığın yayılması ve gelişimini sağlamak için lüzumlu kanunların çıkarılması için teşebbüste bulunmak,
- Uluslararası Olimpiyat Cemiyeti ile ilişkiler kurmak ve Uluslararası müsabakalarda Türk sporculuğunu temsil etmek,
- İdmancılığa ilişkin idari ve fenni nizamnameleri çıkartmak,
- İdman mahallerinin tanzim ve çoğalmasını temin etmek,
- Türkiye resmi birinciliklerinin mükâfat ve şahadetnameleri vermek,
- Muhtelif spor dallarının federasyonlarını kurmak,
- Yayımcılık, tercüme, konferans ve derslerde sporculuğu bilimsel esaslar çerçevesinde inkişaf etmek,
- Tedrici surette idman mıntıklarını tesis etmek,
- Profesyonelliği heveskârlıktan tefrik etmek,
- Terbiye-i Bedeniye'nin bilimsel usullerle neşir ve tamimine çalışmak,
- Çeşitli sporlarda belirli sınırları geçebilenlere sporculuk sertifikası vermek,
- Yabancı spor teşkilatı ile münasebet teşkil etmek,
- Bir Beden Terbiyesi Yüksek Mektebi'nin tesis ve memlekette mütehasıs yetiştirilmesine tevessül ve tavassut etmek.

TİCİ'nin organları ise;

- Genel Merkez (Yönetim Kurulu)
- Federasyonlar
- Genel Kurul
- Kurucular Kurulu şeklinde oluşturulmuştur

TİCİ, Türk halkı içinde ortaya çıkan ilk bağımsız örgütlenme hareketidir. Türkiye, sporda demokrasiye giden yolda en büyük fırsatları daha henüz ilk örgütü olan TİCİ ile buldu ve ne yazık ki yine TİCİ ile yitirdi (Sümer, 1990).

TİCİ, yapısına bakıldığında, her ne kadar spor yönetimi için ideale yakın bir görüntü sergilese de, gerek dönemin koşulları, gerekse de Türk sporundaki ilk örgütlenme çabası olmasının getirdiği zorluklar sebebiyle, TİCİ'nin faaliyet gösterdiği dönem boyunca, spor kamuoyunda tartışma ve anlaşmazlıklar eksik olmamış ve bu otorite eksikliği de birçok soruna neden olmuştur (Fişek, 2003).

TİCİ, her ne kadar bağımsız bir yapıya sahip olsa da mali açıdan bağımsız olamayıp devlete bağlı olmasından kaynaklı ortaya çıkan sorunlara, spordaki eksikliklerde eklenince birliğin siyasi ve idari özerkliği çıkmaza girmiş ve kendi sonunu hazırlamıştır (Serarşlan, 2005).

TİCİ'nin varlığına 13-18 Şubat 1936 tarihlerinde toplanan 8. Genel Kurulunda oy birliği ile alınan bir kararla son verilmiş ve “Türk Spor Kurumu (TSK)” kurulmuş ve o dönemin tek partisi olan ve hükümeti elinde tutan Cumhuriyet Halk Partisi'ne bağlanmıştır (Sümer, 1990) .

TİCİ'nin fesih edilip TSK'ya geçilmesi irdelendiğinde kimi yorumlarda “memleketimizde ilk ve son normal amatör spor teşkilatı olan TİCİ'nin sonu” kimi yorumlarda da “memleket sporu bakımından hakikaten hayırlı ve her tarafta sevinç uyandırıcı güzel bir olaydır” anlayışı benimsenmiştir.

TİCİ'den TSK'ya geçişi tetikleyen ana nedenlerden biri de; Dünya genelinde etkisini gösteren 1929 Büyük Ekonomik Bunalımının uyardığı sorunlar çerçevesinde ortaya çıkan ekonomideki devletçilik anlayışının spora yansması olan “sporda devletçilik” düşüncesidir. Bu dönemde devlet, her sektöre el atmış ve dönemin koşulları gereğince desteklemiştir. Devlet, ekonomiye de, spora da “özel sektörün başarısızlığı” gerekçesiyle girmiştir. Ancak, ekonomideki durumdan farklı olarak sporun kendisini yönetmesi yerine, TSK'yı CHP'nin bir yan örgütü haline getirerek “kaş yapayım derken göz çıkarmıştır” (Fişek, 2003).

2.3.2.2. Türk Spor Kurumu (1936-1938)

TİCİ'nin, geçen 13 yıllık zaman dilimi içerisinde sporda ortaya çıkan gelişmelere ayak uyduramaması, Türk sporunu yeni bir arayışa götürmüştür. Bu dönemde, sporda gerekli görülen yapılanmanın doğrultusunun belirlenmesi için Atatürk, Avrupa ülkelerindeki spor yönetim modellerini incelemiştir. O dönemde beden eğitimi ile ilgilenen insanların çoğunluğu Almanya'da eğitim görmüştür. Bu sebeple, Türkiye

için en uygun modelin Almanya örneği olacağı düşüncesi uzmanlar tarafından benimsenmiştir (Atabeyoğlu, 1985).

Bu dönemde merkezîyetçilik daha çok önem kazanırken, özerk yapı geri plana atılmıştır. Politika ve politikacılar Türk sporunda söz sahibi olmuştur. CHP'nin yönetiminde olan Türk Spor Kurumu'nun yapısı, Cumhuriyet Halk Partisi'nin iletişim kurduğu, Nazi Almanyası'nın Olimpiyat Komitesi Başkanı Carl Diem'in desteği ve önerileri ile şekillenmiş ve TSK'nın kurulmasında Carl Diem etkili olmuştur (Aykın, 2013).

Neticede, TİCİ'nin 18 Şubat 1936 tarihindeki son kurultayında lağvedilmesinin hemen ardından, TİCİ'nin genel yapısına sadık kalınarak, yapılandırılan Türk Spor Kurumu, Türkiye'de spor yönetiminin başına geçerek, kurulduğu gün 40 imzalı bir yönerge ile de CHP'ye bağlanmıştır (Sümer, 1990- Erturan, 2010).

Bu 40 imzalı yönergede “ Vatanın kurtuluşu ve yeni baştan kuruluşunu Türk sporcuları ve Türk Spor Kurumu temin edici tek siyasal tesis olan Cumhuriyet Halk Partisi'nin öz bir çocuğu ve onu bünyesinden öz bir parça sayar.” ibaresinin kabulüyle, Türk Spor Kurumu CHP'nin yarı resmi bir organı haline gelmiştir (Fişek, 2003).

TSK, bu yarı resmi niteliğine ve CHP parti örgütünün bir parçası olması özelliğine rağmen Dernekler Hukuku'na göre, TİCİ'nin son kurultayında adı değiştirilmiş bir özel hukuk kişisi olması nedeniyle, TİCİ'nin yasal devamıdır (Fişek, 2003).

Örgütsel açıdan incelediğimizde genel hatlarıyla TİCİ'ye benzer şekilde örgütlenen Türk Spor Kurumu'nun, teşkilat yapısını, amaç, prensip ve görevlerini şu şekilde sıralayabiliriz (TSK Nizamnamesi, 1937):

Türk Spor Kurumu'nun Teşkilat Yapısı;

Merkez Teşkilatı; Büyük Kongre, Genel Başkan, Genel Merkez, Genel merkez Heyeti, Federasyonlar.

Taşra Teşkilatı; Spor Çevreleri, Spor Bölgeleri, Spor Kulüpleri ve Spor Yuvalarından oluşur.

Türk Spor Kurumu Nizamnamesi'ne göre amacı şu şekildedir;

Madde 1 — Türk Spor Kurumu, Türk sporculuğunu yurt içinde ve dışında sporun millî esaslara göre yayılmasına sağlar.

Madde 2 — Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı adı, Türk Spor Kurumu adına çevrilmiştir. Kurumun Merkezi Ankara'dadır.

Türk Spor Kurumu'nun prensipleri ise:

Madde 3 — Yurdu Atatürk'e büyük bir inançla bağlı olan, onun yolunda ilerleyerek daima daima çalışmayı kendisine hedef etmiş en büyük ve en şerefli ödev bilen Türk Spor Kurumu'nun başlıca prensipleri şunlardır:

- Kurum, Türk devriminin esaslarını, millî onuru, kendisine gideceği yolu gösteren bir ışık olarak tanır.
- Kurumun bütün teşekkülleri ve üyeleri, birbirlerine kardeşlik sevgisiyle bağlıdırlar.
- Kurumun parolası; "Hepimiz birimiz ve birimiz hepimiz için" dir.
- Kurum sporcuları, Türk bayrağının şeref ve haysiyetini taşıdıklarını unutmamalıdırlar.
- Türk Spor Kurumu, düşmanlığın, yalancılığın, hilekarlığın ve kıskançlığın en büyük düşmanıdır.

Türk sporcusu ise Madde 4'te şu şekilde tanımlanmıştır:

"Her Türk sporcusu, Türk spor cephesinde müsavi şeref taşıyan bir insandır. Türk sporculuğu her hangi bir spor savaşını seyretmek, yüksek terbiyesinde üstünlüğünü bütün dünyaya göstermekle ödevlidir. Türk sporcusu bu halile yurttan bütün yurttaşlara yüksek spor terbiyesini göstermek ve örnek olmak mevkiindedir. Bir spor sahasında seyretme terbiyesinin özü herhangi bir ilgi ile galip gelmesini istediği tarafa meyli diğer taraf için - basit şekilde de olsa şeref kırıcı bir tezahür haline sokmaktan büyük dikkatle kaçınmaktır."

Türk Spor Kurumu'nun ödevleri ise şöyle sıralanmıştır:

Madde 5 —Türk devrimini, Cumhuriyeti ve yurdu korumayı en üstün amaç bilen ve bu uğurda bütün varlıklarını vermeye hazır olan bir spor gençliği yetiştirmeyi kendisine en büyük ülkü tanıyan Türk Spor Kurumu'nun başlıca ödevleri şunlardır:

- a) Millî amaçlara, sıhhat şartlarına uygun olarak sporun yayılmasını ve en iyiye

yükselmesine çalışmak.

b) Kurumun spor bölgelerini ve lüzum gördüğü yerlerde çevrelerini ve spor kulüp ve yuvalarını kurmak ve kurdurmak.

c) Yurttan spor alanlarını, salonlarını fennî şartlara göre kurdurmak ve her tarafta biran önce kurulmasına çalışmak.

ç) Spor neşriyatını teşvik etmek ve korumak.

d) Türk sporcularının millî sınırlar iç ve dış temaslarını tanzim ve kontrol etmek.

e) Uluslararası spor kurumlarıyla ilgili bulunmak.

İ) Türk Olimpiyat Komitesi'ni kurmak, bunun ödev ve yetkilerini tespit etmek.

g) Yurttan sporun amatörlük esasını üzerinde gelişimini sağlamak ve korumak.

h) Türkiye ve bölge spor birinciliklerinin mükâfat ve diplomalarını vermek, her nevi sporlar için teşvik müsabakaları tertip etmek.

i) Türk Spor Kurumu, yurdun korunması işinde en başta gelen havacılığın süel, ekonomik, sosyal ve siyasal büyük ehemmiyetini ve Havacılık için gerekli olan insanları, malzemeyi ve tesisatını bir an evvel çoğaltmak ve Türk gençliğinde Havacılık aşkını uyandırmaktaki kat'î lüzumu tanır. Bu işlerle uğraşan Türk Hava Kurumu'nun (Türk Kuşu) teşkilâtına bütün sporcuları girmeye teşvik etmeyi ödev bilir.

Türk Spor Kurumu'nun sona ermesi

Türk Spor Kurumu, CHP bünyesinde hizmet vermenin getirdiği siyasal çekişmeler, sportif başarısızlıkların partiye mal edilmesi ve TİCİ'nin yönetsel-örgütsel sorunlarının tekrarlanması gibi sebeplerden dolayı yerini sporu doğrudan doğruya yönetecek bir devlet kurumuna bırakmak zorunda kalmıştır (Erturan, 2010). Parti yönetimi de spor işlerinin partide bazı sıkıntılara sebebiyet verdiği düşüncesiyle sporun mevcut teşkilatlarla yürütülmeyeceğini anlamış ve bunun sonucunda Türk Spor Yönetimi yeni bir teşkilatlanmaya gitmiştir (Devecioğlu, 2010).

Türk Spor Kurumu, TİCİ ile başlayan, sporda demokrasi denemelerinin başarısız devamını niteliğindedir. Genel olarak TİCİ'nin yapısını aynen devam ettiren TSK, TİCİ'nin sorunlarını da devam ettirmiş olmuştur. Özetle TSK da, TİCİ de de görüldüğü gibi, kulüpler arası seviyesiz çekişmeler, tribünlere yayılan kavgalar gibi sorunların

çözülememesi ve spor hareketinin İstanbul dışına çıkamaması bu örgütün sonunu getirmiştir (Sümer, 1990).

Bütün bu olumsuzluklar ve ortaya çıkardığı sorunlarla uğraşamayan TİCİ ve TSK dönemlerinde sporun geneline yayılan başarısızlık olgusunun eleştirilmesiyle, özerklik olgusunun ortadan kaldırılması süreci başlamıştır. Buradan hareketle sporun “ulusal sağlık ve savunma” açısından önemi de ortaya konarak, spor yönetiminin devlet eliyle yönetilmesinin gerekliliği düşüncesi önem kazanmıştır (Sümer, 1990).

TSK ile sporun yönetimi doğrudan CHP'nin elinde olsa da, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nün kurulmasında ve sporun partiden koparılarak doğrudan devlet yönetimine bağlanmasının arkasında gene CHP'nin çabaları yer almıştır. Çünkü yaygın görüşe göre, spordaki başarısızlık ve müsabakalarda saha ve tribünde çıkan olaylar, partiye mal edilerek, sonuçları için parti suçlanmıştır. CHP yönetimi, partinin spor, özellikle de futbol yönetiminden soyutlanması için, sporda devletçi bir yönetim şekline geçilmesini gündeme getirmiş ve sonuçta 3530 sayılı yasa ile Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü kurulmuştur (Sümer, 1990)

2.3.2.3. Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü (1938-1986)

1922 – 1936 tarihleri arasında Türk sporunu, gönüllü spor birliklerinin bir araya gelmesi ile oluşan örgütler yönetmiştir. Ancak bu dönemde görülen kulüpler arası sorunlar, bu sorunların çözülememesi ve sporun gün geçtikçe önemini arttırması sonucu, sporun daha fazla federe bir yapı ile yönetilemeyeceğini düşündürmüştür. Daha sonra iki yıl boyunca Almanya'daki uygulamalardan hareketle, sporun devletin partisi eliyle veya onun desteklediği bir parti vasıtasıyla yönetilmesine karar verilmiştir. Fakat her iki dönemde de görülen sorunların benzer olması, bu sorunların azalmak yerine artması ve partinin imajını da olumsuz yönde etkilemesi ile sporun bu şekilde de yönetilemeyeceği anlaşılmıştır.

Sonuç olarak; Türkiye'nin savaşa girme riskinin bulunduğu ve savaşacak gençlik yetiştirmeye ihtiyaç duyduğu (Erturan, 2010), dolayısıyla sporun kitlelere yayılmasının önem kazandığı bu yıllarda sporun doğrudan devlet eliyle yönetilmesinden başka çare olmadığı düşünülmüştür. Bu düşüncelerden hareketle 16.07.1938 tarih ve 3530 sayılı yasayla Başbakanlık makamına bağlı olarak “Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü” kurulmuş ve TSK'nın bütün malları ve hukuki görevlerini devralmıştır (Fişek, 2003).

Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü, 1938 – 1986 yıllarında kesintisiz olarak 48 yıl boyunca Türk sporunu yönetmiş ve Türk sporunu en uzun süre yöneten örgüt olmuştur. Ancak 16.07.1938’de Başbakanlığa bağlı olarak kurulan BTGM, 48 yıl gibi uzun bir süre görevde kalsa da bağlı olduğu makam defalarca değişmiştir. Önce 03.06.1942 tarih ve 4235 sayılı yasa ile Milli Eğitim Bakanlığı’na, daha sonra 13.05.1960 tarih ve 7474 sayılı yasayla yeniden Başbakanlığa, 11.02.1970 tarih ve 1/21-1156 sayılı kararname ile yeni kurulan Gençlik ve Spor Bakanlığı’na, son olarak iki bakanlığın birleştirilmesiyle oluşan Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı’na bağlanmış ve varlığını 28.05.1986 tarihine kadar sürdürmüştür (Sümer, 1990: 33; Fişek, 2003).

BTGM’nin bağlı olduğu makamın dört kez değiştiği bu süreçte, Türk sporu için önemli bir gelişme daha yaşanmış ve spor işleri 1969’da kurulan 2. Demirel hükümetinin kurduğu Gençlik ve Spor Bakanlığı ile ilk kez bakanlık düzeyinde ele alınmıştır (Atabeyoğlu, 1985).

Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü’nün 16.07.1938 tarihli ve 3530 sayılı yasasına göre, kuruluş amaçları, görevleri ve teşkilat yapısı şu şekildedir:

Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü döneminin bazı önemli özellikleri şunlardır;

II. Dünya Savaşı’nın belirtilerinin görülmeye başlandığı bu dönemde, 3530 Sayılı BTGM Yasası’nın 4. Maddesi ile spor seferberliği olarak anılan ve savaş hazırlığı niteliğinde olan “Beden Terbiyesi ve Spor Mükellefiyeti” getirilmiştir.

Yine BTGM döneminde yürürlüğe giren 7 Kasım 1982 tarihli yeni anayasada, 58 ve 59. maddeler ile spora yer verilmiş ve böylece Türkiye Cumhuriyeti’nde ilk kez spor ve sporcu anayasanın teminatı altına alınmıştır.

BTGM kuruluş kanununun 21. Maddesi ile de özel sektör kuruluşları ilk defa çalışanlarını spor yaptırmaya yönlendirmiştir. “YİRMİ BİRİNCİ MADDE — Memur ve işçi sayısı beş yüzden fazla olan işyerlerinde memur ve işçilerine beden eğitimi ve spor yaptırmak için genel direktörlüğün teklifi ve istişare heyetinin kararı üzerine İcra Vekilleri Heyeti tarafından verilecek karara göre spor alanı kurmak ve uzman öğretmen bulundurmaya zorundaydı

Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü’nün kapanma süreci;

Varlığını sürdürdüğü 48 yıl içinde BTGM üç kez değiştirilmek istenmiştir. İlk kez 1969 yılında Devlet Bakanı Kamil Ocak döneminde ve daha sonra 1971 yılında Gençlik ve Spor Bakanı İsmet Sezgin zamanında hükümet kararı ile değiştirilmek istenmiştir. Bir kez de 1985 yılında Sakarya Milletvekili Nihat Apak'ın "Türk Spor Kurumu" Önerisi ile karşı karşıya gelmiştir. Süreç içerisinde BTGM bunların hepsinden kurtularak Türk Sporunu 1986 yılına kadar yönetmeye devam etmiştir. Ancak, 1986 yılında Turgut Özal Hükümeti'nin hazırladığı, 3289 sayılı Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü Yasa Tasarısı'nın kabul edilmesi üzerine Türk Spor Yönetimi tarihinin sayfalarındaki yerini almıştır (Sümer, 1990).

BTGM, 1986 yılında kabul edilen 3289 sayılı yasayla birlikte büyük oranda yapısal değişikliğe uğramış ve adı, Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir.

En sonunda 24.1.1989 tarih ve 356 sayılı KHK'nin 6'ncı maddesi ile BTSGM Devlet Bakanlığı'na bağlanmış ve adı "Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü" olarak değişmiştir.

2.3.2.4. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (1989 - 2011)

21.05.1986 tarih ve 3289 Sayılı Yasa'nın, 3530 Sayılı Yasa'nın yerini alması ile birlikte, 21.05.1986 tarihinden, 24 Ocak 1989 tarihine kadar sporumuza Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü yön vermiştir. Bakanlar Kurulu'nca yayımlanan 24.01.1989 tarih ve 356 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile de BTSGM 18.03.1989'dan itibaren geçerli olmak üzere "Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü" adını almıştır.

21.05.1986 tarih ve 3289 Sayılı Yasa'nın amacı; Başbakanlığa bağlı merkezde katma bütçeli ve tüzel kişiliğe sahip Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün, taşrada ise özel bütçeli Gençlik ve Spor, İl ve İlçe Müdürlüklerinin kurulmasına, teşkilat, görev ve yetkilerine ait esas ve usulleri düzenlemektir.

2.3.2.5. Gençlik ve Spor Bakanlığı (2011 - .....)

TİCİ'den günümüze kadar spor teşkilatlanması konusunda tartışmalar ve arayışlar sürekli devam etmiş, Türk sporunu en iyi şekilde yönetebilmek için çeşitli

düzenlemelere gidilmiştir. Tüm bu girişimler Türk sporunu geliştirmek amacıyla yapılmıştır. Her yapılan düzenlemeyle Türk sporu bir ivme kazansa da, hem ülke geneline sporun yayılmaması hem de uluslararası müsabakalarda sonuçlardan memnun kalınmaması, Türk sporunun sorunlarının devam ettiğini ve doğru şekilde yönetilemediğini göstermektedir (Özen ve Koçak, 2012) .

10.07.2018 tarihli ve 30474 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın, görevleri ve teşkilatlanmasını şu şekilde sıralamak mümkündür:

MADDE 184: Gençlik ve Spor Bakanlığının görev ve yetkileri şunlardır:

- Gençliğin kişisel ve sosyal gelişimini destekleyici politikaların tespiti amacıyla gerekli çalışmaları yapmak, farklı genç gruplarının ihtiyaçlarını da dikkate alarak gençlerin kendi potansiyellerini gerçekleştirebilmelerine imkan sağlamak, karar alma ve uygulama süreçleri ile sosyal hayatın her alanına gençliği ilgilendiren hizmetlerinde koordinasyon ve işbirliğini sağlamak,
- Gençliğin ihtiyaçları ile gençliğe sunulan hizmet ve imkanlar konusunda inceleme ve araştırmalar yapmak ve öneriler geliştirmek, gençlik alanında bilgilendirme, rehberlik ve danışmanlık yapmak,
- Gençlik çalışma ve projelerine ilişkin usul ve esasları belirlemek,
- Gençlik çalışma ve projeleri yapmak, bu çalışma ve projeleri desteklemek, bunların uygulama ve sonuçlarını denetlemek,
- Spor faaliyetlerinin plan ve program dahilinde ve mevzuata uygun bir şekilde yürütülmesini gözetmek, gelişmesini ve yaygınlaşmasını teşvik edici tedbirler almak,
- Spor alanında uygulanacak politikaların tespit edilmesi amacıyla gerekli çalışmaları yapmak, teşkilatlanma, federasyonların bağımsızlığı, spor tesisleri, eğitim, sponsorluk, sporcu sağlığının korunması, uluslararası organizasyonlarla ilgili çalışmaları koordine etmek, değerlendirmek ve denetlemek,
- Spor kuruluşlarının kurulmasına ve diğer hususlara ilişkin usul ve esasları tespit etmek,
- Gençlik ve spor kulüpleri ile başarılı sporcuları ve çalıştırıcıları desteklemek,
- Yurt yapma, yaptırma, işletme, işletirme, desteklemek ve yurt hizmetlerine ilişkin usul ve esasları belirlemek,
  - Öğrencilere verilecek öğrenim kredisi, burs ve diğer yardımlara ilişkin hizmetleri yürütmek ve bunlara dair usul ve esasları belirlemek,

- Bakanlık hizmetlerini destekleyici arsa ve arazi temin etmek, bina ve tesis yapmak, yaptırmak, satın almak, kiralamak, devretmek, devralmak ve bu hizmetlerle ilgili her türlü mali ve ekonomik girişimde bulunmak,
- Kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle verilen diğer görevleri yapmak,

Gençlik ve Spor Bakanlığının Teşkilat yapısı ise;

MADDE 185- Gençlik ve Spor Bakanlığı; merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatından oluşur.

MADDE 186- Bakanlığın hizmet birimleri şunlardır:

- Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü,
- Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü,
- Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü,
- Eğitim, Araştırma ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü,
- Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü,
- Uluslar arası Organizasyonlar ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü,
- Personel Genel Müdürlüğü,
- Rehberlik ve Denetim başkanlığı,
- Strateji Geliştirme Başkanlığı,
- Sosyal ilişkiler ve İletişim Dairesi Başkanlığı,
- Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı,
- Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı,
- Hukuk Müşavirliği,
- Basın ve Halkla ilişkiler Müşavirliği,
- Özel Kalem Müdürlüğü.

2.3.2.6. Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü

MADDE 189- Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:

- Spor alanında uygulanacak temel politikaların tespiti amacıyla gerekli çalışmaları yapmak, spor tesisleri ihtiyacını tespit etmek ve planlamak,
- Spor kültürünün geliştirilmesi, yaygınlaştırılması ve özendirilmesini sağlamak ve bu

konuda her türlü tedbiri almak,

- Sporcu yetiştirilmesi ve spora ilgiyi artırmaya yönelik çalışmaları yürütmek, başarılı sporculara ve çalıştırıcılarına ayni ve nakdi yardım yapmak veya yapılmasını sağlamak, ödüllendirmek, uluslararası yarışmalarda Türkiye'yi temsil edip derece alan sporculara aylık bağlanması ve Milli Sporcu Belgesi verilmesiyle ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- Engelli bireylerin spor yapan ilmelerini sağlamak ve yaygınlaştırmak üzere; spor tesislerinin engellilerin kullanımına uygun olmasını sağlamak, spor eğitim programları ve destekleyici teknolojiler geliştirmek, gerekli malzemeyi sağlamak, engelli bireylere yönelik bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları ile yayınlar yapmak, spor damları yetiştirmek, engelli bireylerin spor yapabilmesi konusunda ilgili diğer kuruluşlarla işbirliği yapmak,
- Okul dışı spor faaliyetleri ile diğer spor alanlarında faaliyetler düzenlemek, bunların gelişimini sağlamak, imkanlar ölçüsünde bu faaliyetlere ait araç, gereç ve benzeri ihtiyaçları temin etmek,
- Spor müsabakalarında uluslararası kuralların ve her türlü talimatın uygulanmasını sağlamak,
- Okul dönemindeki çocukları yetenek taraması yaparak, sporcu olabilme potansiyeli taşıyanları belirlemek ve yeteneklerine uygun spor dallarına yönlendirmek,
- Her türlü spor tesisi ve eğitim merkezlerinin kurulması, işletilmesi ve ad verilmesi ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- Sporcu sağlığının korunması ve geliştirilmesi ile ilgili politikaların tespit edilmesi amacıyla gerekli çalışmaları yapmak, bu konuda gerekli tedbirleri almak, sağlık araştırma merkezlerinin kurulmasına yönelik iş ve işlemleri yürütmek, sporcuların genel sağlık taramalarını yapmak ve yaptırmak, sağlık kayıtlarını tutmak, sporcu sağlığını tehdit eden maddelerle mücadele konusunda bilgilendirme yapmak ve bu amaçla kurum ve kuruluşları desteklemek,
- Sporcuların sigortalanması işlemlerini yapmak ve yaptırmak,
- Görev alanıyla ilgili konularda ulusal ve uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapmak,
- Spor idarecisi, çalıştırıcısı, spor elemanları ve hakemlerin eğitilmesini ve yetiştirilmesini sağlamak,
- Spor dallarının belirlenmesini tayin ve tespit etmek, spor federasyonlarının kurulmasına ve faaliyetlerinin sona erdirilmesine ilişkin iş ve işlemleri yapmak,

- Federasyonlara ve spor kulüplerine yardım yapmak ve bütçeleri ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- Ülkemizde faaliyeti olan ancak herhangi bir federasyona bağlı olmayan spor dallarının yaygınlaştırılması, faaliyetlerinin düzenlenmesi ve bu spor dallarında kulüplerin faaliyette bulunması için gerekli tedbirleri almak,
- Spor federasyonları ve kulüplerinin yurtiçi ve yurtdışındaki müsabakalara katılmalarına veya yurtiçi ve yurtdışında müsabaka düzenlemelerine izin verilmesine ve sonuçlarının değerlendirilmesine ilişkin iş ve işlemleri yapmak,
- Sporcu spor kulüpleri ve spor anonim şirketlerinin sicil, tescil, lisans, vize ve aktarma ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek ve bu konuda federasyonlarla koordinasyonu sağlamak,
- Özel spor tesislerinin kuruluşuna ilişkin izin, ruhsat ve benzeri hizmetleri yürütmek, standartlarını belirlemek ve bu kuruluşların denetimini sağlamak,
- 21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Kanunda Bakanlığa verilen görevleri yerine getirmek,
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı merkez teşkilat birimlerinde çalışan 9200 personel oluşturmaktadır. Örneklemi ise Spor Genel Müdürlüğünde birimlerinde görev yapan 199 kadın 134 erkek olmak üzere toplam 333 personel oluşturmaktadır.

3.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak, Ankara Üniversitesi Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığınca hazırlanan, Ankara Üniversitesi akademik ve idari personeli ile öğrencilerinin spora katılım durumlarının belirlenmesini amaçlayan anket formu kullanılmıştır. Katılımcıların yaş, cinsiyet, eğitim durumu gibi demografik bilgilerinin yanı sıra spor yapma sıklıkları, uğraştıkları sporu içeren sorulardan oluşan kişisel bilgi formu araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Veri toplama aracı olarak kullanılan anket dört bölümden oluşmakta ve toplam 54 madde yer almaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgilere ilişkin sorular, ikinci bölümde, spor yaptığını bildiren bireyleri spora yönelten etkenlere yönelik sorular, üçüncü bölümde spor yapmayan bireylerin spor yapmama nedenlerine ilişkin sorular bulunmaktadır. Dördüncü bölümde ise sporun sosyalleşmeye olan etkilerine ilişkin sorular yer almaktadır.

Yapılan çalışmada gönüllülük esas olup, Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğünde görev yapan 333 kişiye uygulanmıştır. Katılımcılara toplam 385 anket dağıtılmış, eksik ve hatalı anketler çıkarıldıktan sonra 333 anket değerlendirilmeye alınmıştır.

Envanterin katılımcılara uygulanmasından önce Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğünde çalışan personele uygulayabilmek için Personel ve Eğitim Dairesi Başkanlığından gerekli izin alınmıştır. Anket, çalışan personele gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra yüz yüze anket yöntemi kullanılarak uygulanmış ve araştırmacı tarafından toplanmıştır. Anket çalışması, 26.04.2018- 01.06.2018 tarihleri arasında yapılmıştır.

3.3. Verilerin Analizi

Bu çalışmada elde edilen veriler Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) istatistik programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Çalışmada tanımlayıcı istatistiksel teknikler cinsiyete göre farklılığına ait ilişkisiz örneklem için T-testi, yaş, eğitim durumları vb. gruplarına göre farklılığını belirlemek için Kruskal Wallis H-testi analizi, yaş gruplarına, eğitim durumlarına ait farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak amacıyla Bonferroni testi kullanılmıştır. Hata payı 0.05 olarak alınmıştır.

4. BULGULAR

4.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri ve Alt Boyutları

4.1.1. Cinsiyet değişkeni

Araştırma grubunu oluşturan katılımcıların cinsiyet değişkenine göre dağılımı Tablo1’de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre dağılımı

Yaş grupları	F	%
Kadın	199	59,75
Erkek	134	40,25
Toplam	333	100,0

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan kişilerin %59,75 (199)’ini kadınlar, %40,25 (134)’ini erkekler oluşturmaktadır.

4.1.2. Yaş değişkeni

Araştırma grubunu oluşturan katılımcıların yaş gruplarına göre dağılımı Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların yaş gruplarına göre dağılımı

Yaş grupları	F	%
23-30 yaş grubu	71	21,3
31-40 yaş grubu	182	54,7
41-50 yaş grubu	63	18,9
51 ve üzeri yaş grubu	17	5,1
Toplam	333	100,0

Tablo 2 incelendiğinde en fazla frekansın 31-40 yaş arası “%54,7” oluşturduğu bunu sırasıyla 23-30 yaş “%21,3”, 41-50 yaş “%18,9” ve 51 üzeri yaş “%5,1” gruplarının izlediği görülmektedir.

4.1.3. Medeni durum değişkeni

Araştırma grubunu oluşturan katılımcıların medeni duruma göre dağılımı Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların medeni durumu gruplarına göre dağılımı

Medeni durum grupları	F	%
Evli	201	60,4
Bekâr	132	39,6
Toplam	333	100,0

Tablo 3 incelendiğinde %60,4’ünün evli, %39,6’sının bekar oluğu görülmektedir.

4.1.4. Eğitim durumu değişkeni

Araştırma grubunu oluşturan katılımcıların eğitim değişkenine göre dağılımı Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların eğitim durumu değişkenine göre dağılımı

Eğitim Durumu	F	%
Ortaöğretim eğitim	12	3,6
Ön lisans eğitim	58	17,4
Lisans eğitim	234	70,3
Lisansüstü eğitim	29	8,7
Toplam	333	100,0

Tablo 4 incelendiğinde lisans mezununun en yüksek katılımı sağladığı 234 kişi “%70,3” oluşturmakta bunu sırasıyla ön lisans eğitim 58 kişi “%17,4” , lisansüstü eğitim 29 kişi “%8,7” ve ortaöğretim eğitim 12 kişi “%3,6” grupları izlemektedir.

4.1.5. Hizmet yılı ve gelir durumu değişkeni

Tablo 5. Katılımcıların hizmet yılı gruplarına göre dağılımı

Hizmet yılı	F	%
1-5 yıl	84	25,2
6-10 yıl	78	23,4
11-15 yıl	95	28,5
16-20 yıl	53	15,9
21 yıl ve üstü	23	6,9
Toplam	333	100,0

Katılımcıların hizmet yılına baktığımızda 11-15 yıl arasında 95 kişi (%28,5) oluşturmakta bunu sırasıyla 1-5 yıl arasında 84 kişi (%25,2) , 6-10 yıl arasında 78 kişi (%23,4), 16-20 yıl arasında 53 kişi (%15,9) ve 21 yıl ve üzeri 23 kişi (%6,9) hizmet yılı grupları izlemektedir.

Araştırma grubunu oluşturan katılımcıların gelir durumu gruplarına göre dağılımı Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların gelir durumu gruplarına göre dağılımı

Gelir durumu grupları	F	%
1500-2000 TL grubu	1	,3
2001-3000 TL grubu	83	24,9
3001-4000 TL grubu	205	61,6
4000 TL ve üzeri gelir durumu grubu	44	13,2
Toplam	333	100,0

Tablo 6 incelendiğinde en fazla frekansa gelir durumu en azla 3001-4000 TL arası olan 205 kişi (%61,6) oluşturmakta bunu 2001-3000 TL arasında olan 83 kişi (%24,9)'nin izlediği görülmektedir.

4.2. Katılımcıların Sporun İnsan Sağlığı Üzerindeki Etkileri Konusunda Farkındalık Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi

Araştırma grubunu oluşturan katılımcıların sporun insan sağlığı üzerindeki etkileri konusundaki farkındalık düzeylerine ilişkin görüşlerinin dağılımı Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Katılımcıların sporun insan sağlığı üzerindeki etkileri konusundaki farkındalık düzeylerine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Farkındalık Düzeyi	F	%
Hiç Bilgim Yok	13	3,9
Az	12	3,6
Yeterli Düzeyde	133	39,9
İyi	174	52,3
Çok İyi	1	,3
Toplam	333	100,0

Tablo 7 incelendiğinde “Sporun insan sağlığı üzerindeki etkileri konusundaki farkındalık düzeyiniz nedir?” sorusuna katılımcıların %3,9 (13)’ü “Hiç Bilgim Yok”, %3,6 (12)’si “Az”, %39,9 (133)’ü “Yeterli Düzeyde”, %52,3 (174)’ü İyi, %,3 (1)’i ise “Çok İyi” yanıtlarını verdikleri görülmektedir.

4.2.1. Katılımcıların spora katılımının önemine ilişkin görüşleri

Araştırma grubunu oluşturan katılımcıların spora katılımının önemine ilişkin görüşlerinin dağılımı Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Katılımcıların spora katılımın önemine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Önem Derecesi	F	%
Önemsiz	25	7,5
Az Önemli	84	25,2
Orta Derecede önemli	161	48,3
Çok Önemli	63	18,9
Toplam	333	100,0

Tablo 8 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcılara yöneltilen “Spora katılımın sizin için önemini belirtiniz.” Sorusuna katılımcıların %7,5 (25)’i “Önemsiz”, %25,2 (84)’ü “Az Önemli”, %48,3 (161)’i “Orta derece Önemli”, %18,9 (63)’ü ise “Çok Önemli” verdikleri görülmektedir.

4.2.2. Katılımcıların spor faaliyetlerine katılmaya ilişkin memnuniyet durumları

Araştırma grubunu oluşturan katılımcıların spor faaliyetlerine katılmaya ilişkin memnuniyet durumlarına göre dağılımları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Katılımcıların spor faaliyetlerine katılmaya ilişkin memnuniyet durumlarının dağılımları

Memnuniyet Durumu	F	%
(Evet) Memnun Olurum	221	66,4
(Hayır) Memnun Olmam	22	6,6
Bazen	90	27,0
Toplam	333	100,0

Tablo 9 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcılara yöneltilen “Spor faaliyetlerine katılmaktan memnun olur musunuz?” sorusuna katılımcıların %66,4 (221)’i “Memnun Olurum”, %6,6 (22)’si “Memnun Olmam”, %27,0 (90)’ı “Bazen” yanıtını verdikleri görülmektedir.

4.3. Katılımcıların Spor Yapma Durumuna Göre Değişkenlerin İncelenmesi

4.3.1. Katılımcıların spor yaşı gruplarına göre dağılımı

Araştırma grubunu oluşturan katılımcıların spor yaşı gruplarına göre dağılımı Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Katılımcıların spor yaşı gruplarına göre dağılımı

Spor yaşı	F	%
0-5 yıl	27	8,1
1 yıl	7	2,1
2 yıl	14	4,2
3 yıl	6	1,8
4 yıl	20	6,0
5 yıl	9	2,7
6 yıl	16	4,8
7 yıl	9	2,7
8 yıl	32	9,6
9 yıl	5	1,5
10 yıl	39	11,7
11 yıl	17	5,1
12 yıl	8	2,4
13 yıl	4	1,2
14 yıl	12	3,6
15 yıl	19	5,7
16 yıl	20	6,0
17 yıl	12	3,6
18 yıl	14	4,2
19yıl	7	2,1
20 yıl	10	3,0
21 yıl	3	,9
22 yıl	2	,6
23 yıl	3	,9
25 yıl	6	1,8
27 yıl	2	,6
29 yıl	1	,3
30 yıl	1	,3

34 yıl	1	,3
35 yıl	2	,6
36 yıl	2	,6
39 yıl	1	,3
40 yıl	1	,3
50 yıl	1	,3
Toplam	333	100,0

Tablo 10 incelendiğinde en fazla frekansı 10 spor yılı yaş grubu oluşturmakta bunu sırasıyla 8 yıl, 0 yıl, 4 yıl, 15 yıl, 11 yıl, 6 yıl, (2-18) yıl, (14-17) yıl, 20 yıl, (7-5) yıl, 12 yıl, (1-19) yıl, (3-25) yıl, 9 yıl, 13 yıl, (21-23) yıl, (22-27-35-36) yıl, (29-30-34-39-40-50) yıl grupları izlemektedir.

4.3.2. Katılımcıların spor etkinliklerine ayırdıkları bütçe

Araştırma grubunu oluşturan katılımcıların spor etkinliklerine ayırdıkları bütçeye göre dağılımları Tablo11’de verilmiştir.

Tablo 11. Katılımcıların spor etkinliklerine ayırdıkları bütçeye ilişkin dağılımlar

Ayrılan Bütçe	F	%
Hiç ayırmıyorum	217	65,2
50-100 TL	40	12,0
100-200 TL	63	18,9
200-300 TL	12	3,6
300 TL üstü	1	,3
Toplam	333	100,0

Tablo 11 araştırmaya katılan katılımcıların spor etkinliklerine hiç bütçe ayırmıyorum yanıtını verenler, %65,2 (217), “50-100 TL” yanıtını verenler %12,0 (40), “100-200 TL” yanıtını verenler %18,9 (63), “200-300 TL” yanıtını verenler %3,6 (12), “300 TL’den fazla” yanıtını verenler ise %,3 (1) olduğu görülmektedir.

4.3.3. Katılımcıların spora katılım durumlarına göre dağılımı

Araştırma grubunu oluşturan katılımcıların spora katılım durumlarına göre dağılımları Tablo 12’de verilmiştir

Tablo 12. Katılımcıların spora katılım durumlarına ilişkin dağılımları

Spora Katılım Durumu	F	%
Spor yapıyorum	155	46,5
Spor yapmıyorum	178	53,5
Toplam	333	100,0

Tablo 12 incelendiğinde en fazla frekansı spor yapmıyorum 178 (%53,5) grubu oluşturmakta olup spor yapıyorum 155 (%46,5) grubu izlemektedir.

4.3.4. Katılımcıların yaptığı spor türüne göre dağılımları

Araştırma grubunu oluşturan spor yaptığını belirten katılımcıların yaptığı spor türüne göre dağılımları Tablo 13’de verilmiştir.

Tablo 13. Spor yapan personelin yaptığı spor türüne göre dağılımları

Yapılan spor grupları	F	%
Rekreasyonel amaçlı yürüyüşler	19	5,7
Yavaş tempolu koşular	9	2,7
Zindelik aktiviteler (aerobik, yoga, pilates vb.)	32	9,6
Uzak doğu sporları (Taekwando, karate vb.)	5	1,5
Ağırlık çalışması (vücut geliştirme vb.)	33	9,9
Raket sporları (tenis, masa tenisi, badminton vb.)	9	2,7
Takım sporları (basketbol, futbol, voleybol vb.)	25	7,5
Doğa sporları (tırmanma, trekking, dağcılık vb.)	4	1,2
Kayak	7	2,1
Yüzme	12	3,6
Spor Yapan Toplam	155	46,5
Spor Yapmayan Toplam	178	53,5
Genel Toplam	333	100,0

Tablo 13 incelendiğinde katılımcıların, %9,9 (33)’ü “ağırlık çalışması(vücut geliştirme)” %9,6 (32)’si “zindelik aktiviteler (aerobik, yoga, pilates vb.)”, %7,5 (25)’i

“takım sporları (basketbol, futbol, voleybol vb.)”, %5,7 (19)’u “rekreasyonel amaçlı yürüyüşler”, %3,6 (12)’si “yüzme”, %2,7 (9)’u “(yavaş tempolu koşular ve raket sporları (tenis, masa tenisi, badminton vb.”, %2,1 (7)’si “kayak”, %1,5 (15)’i ”(uzak doğu sporları (taekwando, karete vb .)” ve %1,2 (4)’ü “doğa sporları (tırmanma, trekking, dağcılık vb.)” aktivitesine katıldıklarını belirtmişlerdir.

4.3.5. Katılımcıların spora katılım sıklıklarının dağılımı

Araştırma grubunu oluşturan spor yaptığını belirten katılımcıların spora katılım sıklıklarına dağılımları Tablo14’de verilmiştir.

Tablo 14. Spor yapan katılımcıların spora katılım sıklıklarına ilişkin dağılımları

Spora Katılım Sıklığı	F	%
Haftada 1 gün	14	4,2
Haftada 2-3 gün	93	27,9
Haftada 4-5 gün	33	9,9
Hafta sonları	15	4,5
Spor Yapan Toplam	155	46,5
Spor Yapmayan Toplam	178	53,5
Genel Toplam	333	100,0

Tablo 14’de görüldüğü gibi spor yaptığını belirten bireylerin spora katılım sıklıkları incelendiğinde, spor katılım durumlarını “haftada 1 gün” olarak belirtenlerin oranı %4,2 (14), “haftada 2-3 gün” olarak belirtenlerin oranı %27,9 (93), “haftada 4-5 gün” olarak belirtenlerin oranı %9,9 (33), “sadece hafta sonları” spora katılım seçeneğini işaretleyen bireylerin oranı ise %4,5 (15)’dir.

4.3.6. Katılımcıların spor yapmak için ayırdıkları sürelerle ilişkin dağılımları

Araştırma grubunu oluşturan spor yaptığını belirten katılımcıların spor yapmak için ayırdıkları sürelerle göre dağılımları Tablo15’de verilmiştir.

Tablo 15. Spor yapan katılımcıların spor yapmak için ayırdıkları sürelerle ilişkin dağılımları

Spora Katılım Sıklığı	F	%
05-45 dk arası	50	15,0
46-119 dk arası	92	27,6
120 dk veya daha fazla	13	3,9
Spor Yapan Toplam	155	46,5
Spor Yapmayan Toplam	178	53,5
Genel Toplam	333	100,0

Tablo 15 incelendiğinde spor yaptığını belirten katılımcıların spor yapmak için ayırdıkları süreler incelendiğinde, “05-45 dakika” spor yapanların oranı %15,0 (50), “46-119 dakika” spor yapanların oranı %27,6 (92), “120 dakika veya daha fazla ”spor yapanların oranı ise %3,9 (13)olarak saptanmıştır.

4.3.7. Katılımcıların spor aktivitelerini gerçekleştirdikleri spor alanlarına ilişkin dağılımları

Araştırma grubunu oluşturan spor yaptığını belirten katılımcıların spor aktivitelerini gerçekleştirdikleri alanlara göre dağılımı Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16. Spor yapan katılımcıların spor aktivitelerini gerçekleştirdikleri spor alanlarına ilişkin dağılımları

Spor aktivitesi gerçekleştirilen alanlara göre	F	%
Kurum içindeki ve dışındaki alanlarda	14	4,2
Diğer kamu kuruluşlarına ait alanlarda	8	2,4
Özel sektöre ait alanlarda	92	27,6
Açık alanlarda (dağ, deniz kenarı, orman vs.)	8	2,4
Yerleşim yerlerindeki yollar, yürüyüş alanları ya da parklar	33	9,9
Spor Yapan Toplam	155	46,5
Spor yapmayan Toplam	178	53,5
Genel Toplam	333	100,0

Tablo 16 incelendiğinde spor yaptığını belirten katılımcıların spor aktivitelerini gerçekleştirdikleri alanlar incelendiğinde, “kurum içindeki ve dışındaki alanlarda” spor

yapanların oranı %4,2 (14), “Diğer kamu kuruluşlarına ait alanlarda” spor yapanların oranı %2,4 (8), “özel sektöre ait alanlarda” spor yapanların oranı %27,6 (92), “Açık alanlarda (dağ, deniz kenarı, orman vs.) spor yapanların oranı %2,4 (8), “Yerleşim yerlerindeki yollar, yürüyüş alanları ya da parklar” spor yapanların oranı ise %9,9 (33) olarak saptanmıştır.

4.3.8. Katılımcıların spor aktivitelerine yakınlarını davet/teşvik etme durumlarına ilişkin dağılımları

Araştırma grubunu oluşturan spor yaptığını belirten katılımcıların spor aktivitelerine yakınlarını davet/teşvik etme durumlarına göre dağılımları Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17. Spor yapan katılımcıların spor aktivitelerine yakınlarını davet/teşvik etme durumlarına ilişkin dağılımları

Spora Yakınlarını Davet/Teşvik Etme	F	%
Evet	96	28,8
Hayır	8	2,4
Bazen	51	15,3
Spor Yapan Toplam	155	46,5
Spor Yapmayan Toplam	178	53,5
Genel Toplam	333	100,0

Tablo 17 incelendiğinde katılımcıların “katıldığınız spor aktivitelerine yakınlarınızı davet/teşvik eder misiniz?” sorusuna %28,8 (96)’sı “Evet”, %2,4 (8)’i “Hayır”, %15,3 (51)’i ise (Bazen) yanıtlarını vermişlerdir.

4.3.9. Katılımcıların spor aktivitelerine kimler ile katıldıklarının dağılımı

Araştırma grubunu oluşturan spor yapan katılımcıların spor aktivitelerine en çok kimlerle katıldıklarına göre dağılımları Tablo18’de verilmiştir.

Tablo 18. Spor yapan katılımcıların spor aktivitelerine en çok kimler ile katıldıklarına dair dağılımları

Spora kimle katılırsın grupları	F	%
Ailemle	14	4,2
Ferdi	57	17,1
Meslektaşlarımla	5	1,5
Arkadaşlarımla	79	23,7
Spor Yapan Toplam	155	46,5
Spor Yapmayan Toplam	178	53,5
Genel Toplam	333	100,0

Tablo 18 incelendiğinde spor yaptığını belirten bireylerin, kendilerine yöneltilen “spor aktivitelerine en çok kimle katılırsınız?” sorusuna %4,2 (14)’ü “Ailemle”, %17,1 (57)’si “Ferdi”, %1,5 (5)i “Meslektaşlarımla”, %23,7 (79)’u ise “Arkadaşlarımla” yanıtlarını verdikleri görülmektedir.

4.3.10. Katılımcıların spor yapmak için ayırdıkları sürenin yeterliliğine dair görüşlerinin dağılımı

Araştırma grubunu oluşturan spor yapan katılımcıların spor yapmak için ayırdıkları sürenin yeterliliğine dair görüşlerinin dağılımları Tablo19’da verilmiştir.

Tablo 19. Spor yapan katılımcıların spor yapmak için ayırdıkları sürenin yeterliliğine ilişkin görüşlerinin dağılımları

Spora Ayrılan Sürenin Yeterliliği İfadeleri	F	%
Yeterli	29	8,7
Yetersiz	37	11,1
Kesinlikle yetersiz	9	2,7
Kesinlikle yeterli	25	7,5
Normal	55	16,5
Spor Yapan Toplam	155	46,5
Spor Yapmayan Toplam	178	53,5
Genel Toplam	333	100,0

Tablo 19 incelendiğinde spor yaptığını belirten bireylerin spor yapmak için ayırdıkları sürenin yeterliliğine ilişkin görüşleri incelendiğinde %8,7 (29)'u “Yeterli”, %11,1 (37)'si “Yetersiz”, %2,7 (9)'u “kesinlikle yetersiz”, %7,5 (25)'i “kesinlikle yeterli”, %16,5 (55)'i “normal” yanıtlarını verdikleri görülmektedir.

4.4. Katılımcıların Kurumun Sağladığı Olanaklara İlişkin Dağılımları

4.4.1. Kurumun sağladığı ücretsiz kurs/spor olanakları hakkında bilgi sahibi olmalarına ilişkin dağılımları

Araştırma grubunu oluşturan katılımcıların kurumun sağladığı ücretsiz kurs/spor olanakları hakkında bilgi sahibi olmalarına ilişkin dağılımları Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20. Katılımcıların kurumun sağladığı ücretsiz kurs/spor olanakları hakkında bilgi sahibi olmalarına ilişkin dağılımları

Bilgi Sahibi Olma Durumu	F	%
Bilgi sahibiyim	122	36,6
Kısmen bilgi sahibiyim	113	33,9
Bilgi sahibi değilim	98	29,5
Toplam	333	100,0

Tablo 20 incelendiğinde %36,6 (122)'si “kurumun sağladığı olanaklar hakkında bilgi sahibiyim”, %33,9 (113)'ü “kurumun sağladığı olanaklar hakkında kısmen bilgi sahibiyim”, %29,5 (98)'i “kurumun sağladığı olanaklar hakkında bilgi sahibi değilim” şeklinde durumlarını belirtmişlerdir.

4.4.2. Kurumun sağladığı spor olanaklarını yeterli bulma durumlarına dair görüşlerin dağılımı

Araştırma grubunu oluşturan spor yapan katılımcıların kurumun sağladığı spor olanaklarını yeterli bulma durumlarına dair görüşlerinin dağılımları Tablo 21’de verilmiştir.

Tablo 21. Spor yapan katılımcıların kurumun sağladığı spor olanaklarını yeterli bulma durumlarına ilişkin görüşlerinin dağılımları

Kurumun Sağladığı Spor olanaklarını yeterli Buluyor Musunuz?	F	%
Evet	93	27,9
Hayır	240	72,1
Toplam	333	100,0

Tablo 21 incelendiğinde araştırmaya katılan bireylerin “kurumunuzun sağladığı spor olanaklarını yeterli buluyor musunuz?” sorusuna %27,9 (93)’ü “Evet”, %72,1 (240)’ı ise “Hayır” yanıtlarını verdikleri görülmektedir.

4.4.3. Kurumun sağladığı ücretsiz kurs/spor olanaklarından yararlanma durumlarına ilişkin dağılımları

Araştırma grubunu oluşturan spor yapan katılımcıların kurumun sağladığı ücretsiz kurs/spor olanaklarından yararlanma durumlarının dağılımları Tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 22. Spor yapan katılımcıların kurumun sağladığı ücretsiz kurs/spor olanaklarından yararlanma durumlarına ilişkin dağılımları

Kurum Kurs/Spor Olanaklarından Yararlanıyor musunuz?	F	%
Evet	39	11,7
Kısmen yararlanıyorum	104	31,2
Hayır	190	57,1
Toplam	333	100,0

Tablo 22 incelendiğinde araştırmaya katılan bireylerin “kurumunuzun sağladığı ücretsiz kurs/spor olanaklarından yararlanıyor musunuz?” sorusuna %11,7 (39)u “Evet”, %31,2 (104)’ü “Kısmen Yararlanıyorum”, %57,1 (190)’ı Hayır yanıtlarını verdikleri görülmektedir.

4.5. Spor Yapmayan Katılımcıların İncelenmesi

4.5.1. Spor yapmayan katılımcıların spor yapmama nedenlerinin kalıcılığına ilişkin görüşlerin dağılımı

Araştırma grubunu oluşturan spor yapmayan katılımcıların spor yapmama nedenlerinin kalıcılığına ilişkin görüşlerinin dağılımları Tablo 23’de verilmiştir.

Tablo 23. Spor yapmayan katılımcıların spor yapmama nedenlerinin kalıcılığına ilişkin görüşlerinin dağılımı

Spor Yapmama nedenlerinizin Kalıcı Olduğunu Düşünüyor Musunuz?	F	%
Evet	17	5,2
Hayır	161	48,3
Spor Yapmayan Toplam	178	53,5
Spor Yapan Toplam	155	46,5
Genel Toplam	333	100,0

Tablo 23 incelendiğinde katılımcıların “spor yapmama nedenlerinizin kalıcı olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna %5,2 (17)’si “Evet”, %48,3 (161)’i “Hayır” cevabını verdikleri görülmektedir.

4.5.2. Katılımcıların imkanları olması halinde katılacakları spor aktivitelerinin dağılımı

Araştırma grubunu oluşturan katılımcıların imkanları olması halinde katılacakları spor aktivitelerinin dağılımları Tablo 24’de verilmiştir.

Tablo 24. Katılımcıların imkanları olması halinde katılacakları spor aktivitelerinin dağılımı

İmkan olması halinde yapılmak istenen spor aktivitesi	F	%
Rekreasyonel amaçlı yürüyüşler	13	3,9
Yavaş tempolu koşular	15	4,5
Zindelik aktiviteler (aerobik, yoga, pilates vb.)	62	18,6
Uzak doğu sporları (Taekwando, karate vb.)	32	9,6
Ağırlık çalışması (vücut geliştirme vb.)	32	9,6
Raket sporları (tenis, masa tenisi, badmintonvb.)	14	4,2
Takım sporları (basketbol, futbol, voleybol vb.)	22	6,6
Doğa sporları (tırmanma, trekking, dağcılık vb.)	43	12,9
Kayak	41	12,3
Yüzme	59	17,7
Genel Toplam	333	100,0

Tablo 24 incelendiğinde katılımcıların, %3,9 (13)'ü "rekreasyonel amaçlı yürüyüşler", %4,5 (15)'i "yavaş tempolu koşular" %18,6 (62)'si "zindelik aktiviteler (aerobik, yoga, pilates vb.)", %9,6 (32)'si "uzak doğu sporları (taekwando, karate vb.)" %9,6 (32)'si "ağırlık çalışması(vücut geliştirme vb.)", %4,2 (14)'ü Raket sporlar (tenis, masa tenisi, badminton vb.)", %6,6 (22)'si "Takım sporları (basketbol, futbol, voleybol vb.)", %12,9 (43)'ü "Doğa sporları (tırmanma, trekking, dağcılık vb.)", %12,3 (41)'i "Kayak", %17,7 (59)'u "Yüzme." aktivitesine katılmak istediklerini belirtmişlerdir.

4.6. Katılımcıların Ölçek Toplam Puanlarının Demografik Özelliklerine İlişkin Dağılımları

4.6.1. Katılımcıların ölçek toplam puanlarının cinsiyete göre farklılığına ilişkin t-testi sonuçları

Araştırma grubunu oluşturan katılımcıların ölçeklerden elde ettikleri toplam puanın cinsiyete göre farklılığına ait İlişkisiz Örneklem için T-testi Tablo 25'de verilmiştir.

Tablo 25. Araştırma grubunun ölçek toplam puanlarının cinsiyete göre farklılığına ilişkin T-testi sonuçları

	Cinsiyet	N	Xort	Std. S	t	sd	p
Spora yönelten etkenler	1,00	198	62,24	11,99	-,531	330	,596
	2,00	134	63,38	14,31			
Spor yapma güçlüğü	1,00	198	18,07	5,39	-,807	330	,420
	2,00	134	18,73	3,98			
Spor ve sosyalleşme	1,00	198	31,47	4,61	1,484	330	,139
	2,00	134	30,65	5,42			

Tablo 25 incelendiğinde araştırma grubunun Spora yönelten etkenler, Spor yapma güçlüğü ve Spor ve sosyalleşme toplam puanları bakımından cinsiyetlere göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($P>0,05$). Bir başka deyişle Spora yönelten etkenler, Spor yapma güçlüğü ve Spor ve sosyalleşme toplam puanları cinsiyetlere göre benzerlik göstermektedir.

4.6.2. Katılımcıların ölçek toplam puanlarının yaş gruplarına göre farklılığına ait Kruskal Wallis H-testi analiz sonuçları

Araştırma grubunu oluşturan katılımcıların ölçeklerden elde ettikleri toplam puanın yaş gruplarına göre farklılığına ait Kruskal Wallis H-testi analizi sonuçları Tablo 26'da verilmiştir.

Tablo 26. Araştırma grubunun ölçek toplam puanlarının yaş gruplarına göre farklılığına ilişkin H-testi sonuçları

Anket türü	Yaş grupları	N	Xort	Std. S	X ²	p	Anlamlı Fark
Spora yönelten etkenler	23-30 yaş grubu	71	58,13	12,57	3,219	,025	23-30 ile 31-40 yaş arası
	31-40 yaş grubu	182	65,53	12,95			
	41-50 yaş grubu	62	60,52	12,49			
	51 ve üzeri yaş grubu	17	63,60	18,12			
Spor yapma güçlüğü	23-30 yaş grubu	71	17,97	4,86	1,017	,386	
	31-40 yaş grubu	182	17,81	4,78			
	41-50 yaş grubu	62	19,30	5,67			
	51 ve üzeri yaş grubu	17	19,25	4,99			
Spor ve sosyalleşme	23-30 yaş grubu	71	30,77	5,12	,272	,846	
	31-40 yaş grubu	182	31,35	5,08			
	41-50 yaş grubu	62	31,08	4,70			
	51 ve üzeri yaş grubu	17	30,76	4,24			

Tablo 26 incelendiğinde araştırma grubundan elde edilen Spora yönelten etkenler toplam puanları yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($X^2=3,219$, $p<0,05$). Bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak amacıyla yapılan Bonferroni testi sonuçlarına göre 31,40 yaş grubu, 23-30 yaş grubunun Spora yönelten etkenler toplam puanından yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırma grubundan elde edilen Spor yapma güçlüğü ve Spor ve sosyalleşme toplam puanları yaş gruplarına göre farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

4.6.3. Katılımcıların ölçek toplam puanlarının eğitim durumlarına göre farklılığına Ait Kruskal Wallis H-testi sonuçları

Araştırma grubunu oluşturan katılımcıların ölçeklerden elde ettikleri toplam puanın eğitim durumlarına göre farklılığına ait Kruskal Wallis H-testi analizi sonuçları Tablo 27’de verilmiştir.

Tablo 27. Araştırma grubunun ölçek toplam puanlarının eğitim durumlarına göre farklılığına ilişkin H-testi sonuçları.

Anket türü	Eğitim Durumu	N	Xort	Std. S	X ²	P	Anlamlı Fark
Spora yönelten etkenler	Ortaöğretim	12	58,17	18,28	,631	,596	
	Önlisans	57	64,33	12,24			
	Lisans	234	63,39	12,91			
	Lisansüstü	29	60,50	14,38			
Spor yapma güçlüğü	Ortaöğretim	12	20,67	5,75	2,760	,044	Ortaöğretim- Lisansüstü
	Önlisans	57	18,70	3,68			
	Lisans	234	18,24	5,26			
	Lisansüstü	29	12,60	4,45			
Spor ve sosyalleşme	Ortaöğretim	12	30,17	4,22	1,533	,206	
	Önlisans	57	31,70	4,52			
	Lisans	234	31,27	5,02			
	Lisansüstü	29	29,48	5,47			

Tablo 27 incelendiğinde araştırma grubundan elde edilen Spor yapma güçlüğü toplam puanları eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($X^2=2,760$, $p<0,05$). Bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak amacıyla yapılan Bonferroni testi sonuçlarına göre ortaöğretim düzeyindekiler, lisansüstü düzeyindekilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırma grubundan elde edilen Spora yönelten etkenler ve Spor ve sosyalleşme toplam puanları eğitim durumlarına göre farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

4.6.4. Katılımcıların ölçek toplam puanının hizmet yılına göre farklılığına ait Kruskal Wallis H-testi sonuçları

Araştırma grubunu oluşturan katılımcıların ölçeklerden elde ettikleri toplam puanın hizmet yılına göre farklılığına ait Kruskal Wallis H-testi analizi sonuçları Tablo 28'de verilmiştir.

Tablo 28. Araştırma grubunun ölçek toplam puanlarının hizmet yılına göre farklılığına ilişkin H-testi sonuçları

Anket türü	Hizmet Yılı	N	Xort	Std. S	X ²	P	Anlamlı Fark
Spora yönelten etkenler	1-5 yıl	84	59,34	13,14	2,977	,021	1-5 yıl ve 16-20 yıl arası 21 ve üstü yıl-16-20 yıl arası
	6-10 yıl	78	62,82	13,47			
	11-15 yıl	95	66,84	11,45			
	16-20 yıl	52	67,84	11,16			
	21 ve üstü yıl	23	57,78	17,87			
Spor yapma güçlüğü	1-5 yıl	84	18,57	5,09	2,346	,056	
	6-10 yıl	78	18,84	4,59			
	11-15 yıl	95	16,71	4,50			
	16-20 yıl	52	19,65	5,12			
	21 ve üstü yıl	23	18,93	6,86			
Spor ve sosyalleşme	1-5 yıl	84	30,69	5,65	1,822	,124	
	6-10 yıl	78	31,44	4,99			
	11-15 yıl	95	31,05	4,64			
	16-20 yıl	52	32,40	4,13			
	21 ve üstü yıl	23	29,39	4,86			

Tablo 28 incelendiğinde araştırma grubundan elde edilen Spora yönelten etkenler toplam puanları hizmet yıllarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($X^2=2,977$, $p<0,05$). Bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak amacıyla yapılan Bonferroni testi sonuçlarına göre 16-20 yıl hizmet yılı olanlar, 1-5 ve 21 üzeri hizmet yılındakilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırma grubundan elde edilen Spora yönelten etkenler ve Spor ve sosyalleşme toplam puanları hizmet yıllarına göre farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde çalışan personelin spor yapma alışkanlıklarının araştırılması amacıyla Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde hizmet veren personel üzerinde yapılmıştır. Araştırmaya 199 kadın, 134 erkek toplamda 333 kişi katılmıştır. Araştırmada bireylerin tanımlayıcı ve demografik bilgiler, bireyleri spor yapmaya yönelten etkenler, sporun sosyalleşmeye olan etkileri, bireylerin spor yapmama nedenleri incelenmiş ve aralarında ilişki kurulmuştur. Yapılan analizler neticesinde anlamlı fark olup olmadığı test edilmiş ve yorumlanmıştır.

Ergün (2014)'ün yapmış olduğu “Spor Genel Müdürlüğü merkez teşkilatı çalışanlarının mobbing ve iş doyum düzeylerinin incelenmesi” isimli çalışmasında 262 kişilik örneklemin (111) %42,4'ünü kadın, (151) %57,6'sını erkek personelden oluştuğu görülmektedir. Çolakoğlu (2005) 'nun üniversite öğretim elemanlarının boş zamanları değerlendirme konulu çalışmasına 208 kişi katılmış olup bunların %38,5'i kadın, %61,5'ini erkek katılımcı oluşturmaktadır. Tiryaki (2013)'nin de üniversitede çalışan akademik personelin sağlıklı yaşam biçimleri konulu çalışmasında 376 kişiden oluştuğu, bunların %79,8' i erkek, %21,2'si kadın akademik personelden oluştuğu görülmektedir. Bu sayılara bakıldığında erkek katılımcıların daha fazla olduğu ancak bizim çalışmamıza katılan kadın katılımcı sayısının daha fazla olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan personelin yaş gruplarına göre dağılımları incelendiğinde, en fazla yaş aralığının “31-40 yaş arası” 182 (%54,7) kişiler oluştururken en az yaş aralığının ise “51 ve üzeri yaş” 17 (%5,1) oluşturduğu görülmektedir. Karakütük ve arkadaşlarının (2008) yapmış olduğu çalışmalarında 21-34 yaş arasındaki bireylerin örneklem grubunun %44,7'sini oluşturduğu görülmektedir. Çolakoğlu (2005)'nun çalışmasında ise %54,8'lik kısmının 26-36 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Bu sayılara bakıldığında sporun her yaş grubuna hitap ettiğini söyleyebiliriz.

Medeni durumlarına göre dağılımları incelendiğinde, araştırmaya en fazla medeni durumu “evli” olan kişinin katıldığı belirlenmiştir. Buna göre çoğunluğun evli kişilerden oluştuğu anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan katılımcıların eğitim düzeyine bakıldığında, lisans eğitim düzeyinde kişilerin en fazla katıldığı görülmektedir. Bunu sırasıyla ön lisans eğitim, lisans üstü eğitim ve ortaöğretim eğitim düzeyleri izlemektedir. Özdedeoğlu (2014)

farklı üniversitelerde çalışan akademik personelin spor yapma alışkanlıkları konulu yüksek lisans tezinde akademik personelin lisansüstü, akademik personelin ise lisans mezunu olduğu görülmüştür.

Katılımcıların hizmet yılına göre dağılımları incelendiğinde, araştırmaya en fazla 11-15 yıl oluşturmakta olup, bunu sırasıyla 1-5 yıl, 6-10 yıl, 16-20 yıl ve 21 yıl ve üzeri hizmet yılı grupları izlemektedir.

Katılımcıların gelir durumuna baktığımızda, en fazla katılımcının bulunduğu gelir durumu 3001-4000 TL arası olan personel olduğu, en az katılımcının bulunduğu 1500-2000 TL arasında gelir durumu olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan personele yöneltilen “sporun insan sağlığı üzerindeki etkileri konusunda farkındalık düzeyiniz nasıldır?” sorusuna 12 personelin farkındalık düzeylerinin az düzeyde olduğu, 133 personel yeterli düzeyde olduğunu, 174 personelde iyi düzeyde olduğunu, 1 personel çok iyi düzeyde olduğunu belirtmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda araştırmaya katılan personelin sporun insan sağlığı üzerindeki etkileri konusunda geniş bir farkındalık düzeyine sahip olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan personelin spora katılımın önemine ilişkin soruda 25 önemsiz, 84 az önemli, 161 orta derece önemli, 63 çok önemli yanıtını vermişlerdir. Buna göre araştırmaya katılan personel için spora katılımın önemli olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan personele yöneltilen “spor faaliyetlerine katılmaktan memnun olur musunuz?” ifadesine 221 kişi memnun olduklarını belirtmiştir. 22 kişi spor faaliyetlerine katılmaktan memnun olmadıklarını, 90 kişi bazen memnun olacaklarını belirtmiştir. Buna göre araştırmaya katılan personel için spora katılımın öneminin iyi düzeyde olduğu ve spor etkinliklerine katılmaktan keyif aldıklarını söylemek mümkündür.

Araştırmaya katılan personelin gibi yüksek bir oranla spor etkinliklerine hiç bütçe ayırmadıklarını belirtmiştir. Bütçe ayıran bireylerin ise 100-200 TL ve 50-100 TL arasında yoğunlaştığı görülmektedir. Bu veriler ışığında araştırmaya katılan personelin spor etkinliklerine hiç bütçe ayırmayanların oranının üst düzeyde söylenebilir.

Araştırmaya katılan personelin spor yapma durumları incelendiğinde spor

yaptığını belirten personelin oranı %46,5, spor yapmadığını belirten personel ise, %53,5 olarak belirtilmiştir. Bu veriler doğrultusunda spor yapan katılımcıların spor yapmayan katılımcılarla oranlarının yakın olduğu söylenebilmektedir.

Araştırmaya katılan personelin kurumun sağladığı kurs/olanaklar hakkında %36,6 bilgi sahibi olduklarını, %33,9 kısmen bilgi sahibi olduklarını, %29,5 bilgi sahibi olmadıklarını belirtmişlerdir. Bu kurslardan yararlanma durumları sorulduğunda ise %11,7 yararlandığını, %31,2 kısmen yararlandığını, %57,1 yararlanmadıklarını belirtmişlerdir. Bu kurs ve spor olanaklarını yeterli bulma hakkındaki sorulan soruya ise %27,9 yeterli bulduğunu ancak %72,1 gibi yüksek bir çoğunlukla yeterli bulmadığını belirtmiştir. Kurumun sağladığı spor olanaklarını yeterli bulma sorusuna %27,9 yeterli bulurken, %72,1 yetersiz bulduğunu belirtmiştir. Buna göre kurumun personellerine sağladığı kurs veya imkanları kendilerine duyurulması konusunda başarılı olduğu ancak %57,1 çoğunluğun bu imkanlardan yararlanmadıkları görülmektedir. Kurumun sağladığı spor olanaklarını yetersiz bulanların oranının %72,1 çok yüksek olması sonucundan yola çıkarak personelin kurum olanaklarına katılmama sebeplerini sunulan spor olanaklarının yetersiz görülmesinden kaynaklı olduğunu söyleyebiliriz.

Araştırmaya katılan bireylerin “imkan olması halinde yapılmak istenen spor aktivitesi?” sorusuna verilen yanıtların dağılımı incelendiğinde en fazla Zindelik aktiviteler (aerobik, yoga, pilates vb.) tercih edilirken arkasından Yüzme takip etmektedir. Bunun sonucunda insanların spor yapabilmeleri için hem kendilerinin imkan yaratmaları hem de kurumun çalışanlarının istedikleri göz önüne alınarak spor imkanları sağlamaları gerekmektedir.

Spor Yapan Personelin Yaptığı Spor Türüne Göre Dağılımı incelendiğinde en fazla yapılan spor etkinliğine bakıldığında ağırlık çalışması (vücut geliştirme vb.) olurken en az yapılan spor etkinliği ise Doğa sporları (tırmanma, trekking, dağcılık vb.) olmuştur.

Spora katılım sıklığı incelendiğinde haftada 1 gün, haftada 2-3 gün, haftada 4-5 gün,) hafta sonları spora katıldıklarını belirtmişlerdir. Buna göre bireylerin spora katılımlarının yoğunluğu 2-3 gün arasında olduğu görülmektedir.

Katılımcıların spor yapmak için ayırdıkları süreler incelendiğinde, “05-45 dk.” spor yapanların oranı %15,0 (50), “46-119 dk.” spor yapanların oranı %27,6 (92), “120

dk. veya daha fazla” spor yapanların oranı %3,9 (13) dür. Buna göre 46-119 dk. arası spor yapanların oranının yüksek olduğu görölmektedir.

Katılımcıların spor yapmaya ayırdıkları sürelerin kendi adlarına yeterli olup olmadığı sorulmuştur. Bu oranlar incelendiğinde %11,1 yetersiz, %2,7 kesinlikle yetersiz, %16,5 normal olarak yanıtlamışlardır. Bu değerler sonucunda katılımcıların spor yapmak için daha fazla süre ayırma isteklerinin olduğu yorumu yapılabilmektedir.

Bireylerin spor aktivitelerine katıldıkları alanlara bakıldığında büyük çoğunluğun özel sektöre ait alanlarda, daha sonra yerleşim yerlerindeki alanlar, kurum içindeki ve dışındaki alanlarda, diğer kamu kuruluşlarına ait alanlar ve açık alanlar yanıtlarını verdikleri görölmüştür. Spor yapan personelin yarısından fazlasının kurum dışındaki alanlarda spor yaptığını belirtmesi, kurumun kendilerine yeterli imkanları sunmadıklarının birer belirtisi olarak kabul edilebilir.

Bireyler katıldıkları spor aktivitelerine yakınlarını teşvik ettiklerini belirtmiştir. Bu da sporun sosyal boyutunun insanlar üzerinde olumlu ve kaynaştırıcı etkilerini göstermektedir.

Bireylere yöneltilen “spor aktivitelerine en çok kimlerle katılırsınız?” sorusuna verilen yanıtların dağılımı incelendiğinde %4,2 ailemle, %17,1 ferdi, 1,5 meslektaşarımla ve %23,7 arkadaşarımla yanıtını vermişlerdir. Bu değerler sonucunda spora katılımın fiziksel etkinlikle birlikte sosyal bir olgu olduğunu da göstermektedir.

Bireylere yöneltilen “spor yapmama nedenlerinizin kalıcı olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların büyük çoğunluğu hayır cevabını vermiştir. Bu değerler sonucunda personelin spor yapmama nedenleri en aza indirilmesi durumunda spora katılımın artacağı fikri düşünülmektedir.

Katılımcıların cinsiyete göre karşılaştırıldıklarında, “spor yapmaya yönelten etkenler nelerdir?” “spor yapmama/spor yapmama güçlüğü çekmenizdeki nedenleriniz nelerdir?” ve “sporun sosyalleşme ye etkisi ile ilgili düşüncelerinizi belirtiniz.” alt başlıklarında yer alan sorulara verdikleri cevaplara bakıldığında cinsiyet açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı görölmüş olup, bireyi spora yönelten etkenler, spor yapma güçlüğü ve spor ve sosyalleşme toplam puanları cinsiyetlere göre benzerlik göstermektedir diyebiliriz.

Katılımcıların yaş gruplarına göre karşılaştırıldıklarında Spor yapmaya yönelten etkenler toplam puanları yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($X^2=3,219$, $p<0,05$). Yapılan istatistiksel analiz sonuçlarına bakıldığında 31-40 yaş grubu ve 23-30 yaş grubunda Spor yapmaya yönelten etkenler toplam puanından yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırma grubundan elde edilen Spor yapma/yapmama güçlüğü ve Sporun sosyalleşmeye etkisi alt grubundaki sorulara verilen cevapların toplam puanlarında ise yaş gruplarına göre farklılık göstermediğini söyleyebiliriz.

Katılımcıların eğitim durumlarına göre verdikleri cevaplardan elde edilen Spor yapma/yapmama güçlüğü toplam puanları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($X^2=2,760$, $p<0,05$). Yapılan istatistiksel analiz sonuçlarına bakıldığında ortaöğretim düzeyindekiler, lisansüstü düzeyindekilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırma grubundan elde edilen Spor yapmaya yönelten etkenler ve Sporun sosyalleşmeye etkisi toplam puanları eğitim durumlarına göre farklılık göstermediğini söyleyebiliriz.

Katılımcıların kurumdaki hizmet yılına göre bakıldığında ise Spor yapma/yapmamaya yönelten etkenlerin toplam puanları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($X^2=2,977$, $p<0,05$). Yapılan istatistiksel analiz sonuçlarına bakıldığında 16-20 yıl hizmet yılı olanlar, 1-5 ve 21 üzeri hizmet yılındakilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırma grubundan elde edilen bulgulara göre Spor yapmaya yönelten etkenler ve Spor ve sosyalleşme toplam puanları hizmet yıllarına göre farklılık göstermediğini söyleyebiliriz.

Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde görev yapan personelin spor yapma alışkanlıkları hakkındaki görüşlerinin incelenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla yapmış olduğumuz çalışmamızda;

- Kadın ve erkek katılımcıların “spor yapmaya yönelten etkenler nelerdir?” “spor yapmama/spor yapmama güçlüğü çekmenizdeki nedenleriniz nelerdir?” ve “sporun sosyalleşme ye etkisi ile ilgili düşüncelerinizi belirtiniz.” alt başlıklarında yer alan sorulara verdikleri cevaplara bakıldığında cinsiyet açısından farklılık bulunmadığı,

- Yaş gruplarına baktığımızda 31-40 yaş grubu ve 23-30 yaş grubunda Spor yapmaya yönelten etkenler toplam puanından yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu

sonuçlara göre orta yaş grubu ve genç yaş grubunun spor yapmaya yöneliminin daha fazla olduğunu söyleyebiliriz.

- Eğitim durumları bakımından spor yapma/yapmama güçlüğünde ise farklılık görülmektedir. Eğitim durumları yükseldikçe spor yapan bireyin daha bilinçli spor yaptığını söyleyebiliriz.

- Kurumdaki hizmet yılına baktığımızda katılımcıların spor yapmaya yönelten etkenlerde fark çıktığı, spor yapma/ yapmamaya yönelimde ve spor ve sosyalleşmede fark çıkmadığı görülmüştür.

Spor yapılmama sebepleri ile ilgili yapılan bazı çalışmalar sonucunda; Sivrikaya ve Pehlivan (2015)'in yapmış oldukları “Üniversite Öğrencilerinin Spor Yapmasını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi” isimli çalışmalarında sonuç olarak, spor yapmaları etkileyen faktörler arasına kullanım ücretlerinin pahalı olması ve bu yüzden maddi olanakların sınırlı olması, zaman kavramı; bununla ilgili olarak katılımcı ifadelerinde yer alan ders saatlerinin uygun olmayışı, derslerin yoğun geçmesi ve ders saati programlarının tesislerin açık olduğu saatlere göre planlanmamasından dolayı öğrencilerin spor yapmaya zaman bulamadıkları, üniversite öğrencilerinin arkadaş ortamının spora ilgisiz olması öğrencilerin spor yapmalarını etkilediği ve bu noktada öğrencilerde bir spor kültürünün oluşmadığı, öğrencilerin tembellikten dolayı spor yapmadıkları katılımcı ifadelerinde yer almış ve bu bağlamda öğrencilerde bu yönde bir spor kültürü oluşmadığı sonucuna varılmıştır.

Demirel ve Harmandar (2009)'ın yapmış oldukları “Üniversite öğrencilerinin rekreasyonel etkinliklere katılımlarında engel oluşturabilecek faktörlerin belirlenmesi” isimli çalışmalarında, katılımcıların boş zaman aktivitelerine katılımdaki en büyük engel olarak sosyal ortam ve bilgi eksikliğini gördükleri, bunu ise tesis/hizmet/ulaşım ve birey psikolojisi faktörlerinin takip ettiği sonucuna varmışlardır.

Pehlivan (2009)'ın yapmış olduğu “Spora katılan çocuklara yönelik ailelerin beklentileri, çocuklarda gözlenen davranış değişimleri ve spora katılımın önündeki engeller” isimli çalışmasında, çocukların sürekli spor yapabilmeleri için önlerinde ciddi engellerin olduğu ve dolayısıyla bu engeller yüzünden spor yoluyla elde edilebilecek olan sağlık, ruhsal, pedagojik ve sosyal kazanımların azalacağı, yetenekli olan çocukların da spor ortamından uzaklaşabileceği, aynı zamanda spora katılım yoluyla

çocuğun sağlığında, sosyal yaşamında ve bireysel ilişkilerinde önemli sayılabilecek değişimler meydana geleceği sonucuna varmıştır. Spora katılımın önündeki engellerin başında “OKS, SBS ve ÖSS v.b gibi sınavlara hazırlık” ve buna bağlı olarak “zaman azlığı”, “spor saha ve salonların eksikliği”, “TV izleme, video ve bilgisayar oyunları” ve “spor ortamlarının sağlıklı ve emniyetli olmayışı” gibi engellerin olduğunu sonucuna varılmıştır.

Arslan, Namlı ve Doğaner (2018) ’ın yapmış oldukları “Üniversite öğrencileri neden aktif değiller? Katılımsal engeller?” isimli çalışmalarında, öğrencilerin serbest zamanlarında başka bir spor dalı ile ilgilenmelerinin herhangi bir engel yaratmadığı, ancak tesis eksikliğinin onlar için önemli bir engel olduğu, kadın öğrencilerin, erkek öğrencilere göre daha fazla serbest zaman engeli ile karşılaştığı görülmüş, aynı zamanda gelir durumu düşük olan öğrencilerin, gelir durumu yüksek olan öğrencilere göre daha fazla serbest zaman engeli ile karşılaştığı tespit edilmiştir.

Şahin ve Ekici (2013) ’ın yapmış oldukları “Demografik özelliklere göre Gaziantep’de yaşayan insanların fiziksel aktivitede bulunmama nedenlerine yönelik bir uygulama” isimli çalışmalarında, araştırmaya katılanların önemli bir çoğunluğu fiziksek aktiviteye katılmama nedenleri arasında zamanlarının olmayışını, orta yaş üstü insanlar fiziksel güç ve enerjisinin olmayışını, maddi imkânsızlıkları, gelir düzeyi düşük insanlar tesislere ulaşmanın zorluğunu, meslek gruplarında ise esnafın maddi imkânsızlıkları gerekçe gösterdiği, sağlık problemi, fiziksel güç, ailevi sebepler gibi değişkenlere kadınlar, erkeklerden daha çok katılmaktadır. Yani kadınlar yukarıda sıraladığımız nedenlere daha çok sığınmaktadır sonucuna varılmıştır.

Kurumda çalışan personelin rekreatif olarak öğlen aralarında spor yapmaya teşvik edilebilir. İş yoğunluğu ve zaman kısıtlılığından kaynaklı olarak spor yapmaya vakit ayırmayan personelin spor tesisi kullanması açısından esneklik sağlanabilir. Bu çalışmayı farklı şekillerde

- Spor Bakanlığı ile farklı kurumlar arasında çalışan personelin spor yapma alışkanlıkları arasında karşılaştırma yapılabilir.
- Spor yapma alışkanlıkları ile farklı kavramlar ele alınabilir (iletişim becerisi, problem çözme, yaşam doyum vb...).
- Kurumun kolay ulaşabilecek, güvenli ve bakımlı spor tesisleri sayısının

artırılması sağlanabilir.

- Kurum tesislerinin kullanım imkanı arttırılabilir.
- Kurumun çalışanlarına yönelik düzenleyeceği spor organizasyonları nicelik olarak arttırılabilir.
- Kurumun personeline çalışma saatlerine uygun spor faaliyetleri düzenlenebilir.
- Kurum içindeki sosyal imkanlara yönelik afiş, internet sitesi, personel mailleri, vb. gibi tanıtım araçlarıyla daha etkin bir şekilde bilgilendirilebilirler.
- Araştırmaya farklı Nicel ölçekler eklenerek, daha fazla boyut analiz edilebilir.
- Araştırmaya Nitel ölçüm metotları eklenerek, neden ve sonuçlar zenginleştirilebilir.
- Bu araştırma konusu Merkez ve Taşra Teşkilatında çalışan personellere uygulanabilir.

6. KAYNAKLAR

Afacan, E. (2001). *Futbolcuların profesyonellik anlayışları üzerine sosyolojik bir çözümleme (Manisa ili örneği)*. (yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi. Isparta.

Alpman, C. (2001). *Eğitimin Bütünlüğü içinde beden eğitimi ve çağlar boyu gelişimi*. İstanbul: Can Reklam Evi, Basın.

Altunsoy, K. (2014). *Aerobik egzersiz ve kombine egzersiz uygulamalarının vücut kompozisyonu ve dinlenme metabolik hız üzerine olan etkilerinin incelenmesi*. (yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi. Bolu.

Aracı, H. (1999). *Öğretmen ve öğrenciler için okullarda beden eğitimi*. Ankara: Bağırhan Yayinevi.

Arslan, E., Namlı, A. Y. ve Doğaner, S. (2018). Üniversite öğrencileri neden aktif değiller? Katılımsal engeller? Serbest Araştırmacı. *Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Spormetre*, 16 (4), 140-150.

Atabeyoğlu, C. (1985). Cumhuriyet döneminde spor politikası. *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*. c. 8. ss. 2187-2250. İstanbul: İletişim Yayınları.

Aykın, A. G. (2013). Meşrutiyetten günümüze Türkiye’de spor politikaları ve 1980 sonrası parti ve hükümet programları ile kalkınma planlarında sporun yeri. *Akademik Bakış E-Dergisi*, Sayı: 38.

Beden Terbiyesi Kanunu. (1938). Kanun No. 3530 Kabul: 29.06.1938, 16.07.1938 tarih ve 3961 sayılı Resmi Gazete de yayınlanmıştır.

Bek, N. (2008). *Fiziksel aktivite ve sağlığımız*. Ankara: Sağlık Bakanlığı Yayın No: 730. s. 9-13.

Büyük Ansiklopedi. (1991). Cilt 3. Milliyet Yayınları.

Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi. (1986). Cilt 21. İstanbul: Interpress Basın ve Yayıncılık A.Ş.

CETAD. (2007). *5. Bilgilendirme dosyası basın bülteni*. İstanbul.

Çetin, N. (1999). *Nerede niçin nasıl spor yapılır*. Ankara: Onay Ajans.

Çiçek, G. (2010). *Sedanter bayanların dokuz haftalık koş -yürü ve aerobik-step egzersizlerinin fiziksel-fizyolojik parametreler üzerine etkilerinin karşılaştırılması*. (yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi. Malatya.

Demirci, N. (1986). *Sporda yönetim teşkilatlanma ve organizasyonlar*. Ankara: Eğitim Basımevi

Demirel, M. ve Harmandar, D. (2009). Üniversite öğrencilerinin rekreasyonel etkinliklere katılımlarında engel oluşturabilecek faktörlerin belirlenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. Cilt:6 Sayı:1.

Devecioğlu, S. (2010). Cumhuriyetten günümüze Türk sporunda ekonomi politikaları ve uygulamaları. 2. *İktisat Tarihi Kongresi*. Elazığ: Fırat Üniversitesi.

Doğar, Y. (1997). *Türkiye’de spor yönetimi*. Adana: Öz Akdeniz Ofset.

Eberhard, W. (1996). *Çin’in şimal komşuları*. Ankara: TTK Yayınları.

Erkal, M. (1982). *Sosyolojik açıdan spor*. Ankara.

Erturan, E. E. (2010). *Almanya ve Türkiye’deki spor kulüplerinin karşılaştırmalı analizi – Türkiye’de spor kulüplerinin yapı ve işleyişine yeni bir yaklaşım*. (doktora tezi). Gazi Üniversitesi. Ankara.

Fişek, K. (1983). *Spor yönetimi*. Ankara: A. Ü. S. B. F. Yayınları

Fişek, K. (1998). *Devler politikası ve toplumsal yapıyla ilişkileri açısından dünyada ve Türkiye’de spor yönetimi*. Ankara: Bağırhan Yayinevi.

Fişek, K. (2003). *Devlet politikası ve toplumsal yapıyla ilişkileri açısından, dünyada ve Türkiye’de spor yönetimi*. ss. 23-25, 34, 71-73, 142, 214, 278-285,294-299, 308, 321, 428, 435, 439- 443, 453-455, 478. İstanbul: Mart Matbaası.

Gençlik ve Spor Bakanlığı Eğitim Genel Müdürlüğü Yayınları (1973). *İlkokullarda beden eğitimi*. Ankara: Başbakanlık Basımevi.

Gök, Y., Sunay, H. (2010). Türkiye ve Fransa’da uygulanan spor yönetiminin kamu yönetimi açısından karşılaştırılması. *Sportmetre Dergisi*, 8(1), 7-16.

Güçlü, S. (2005). *Kurumlara sosyolojik bakış*. İstanbul: Birey Yayıncılık.

Güven, Ö. (1992). *Türklerde spor*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları

İnternet: Türk Dil Kurumu. Spor, TDK Online Sözlük. Web: http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.55b5ec4a69e669.78813709 adresinden 06.05.2018 tarihinde alınmıştır.

Kahraman, A. (1989). *Cumhuriyete kadar Türk güreşi*. c. I. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Kara, Y. (2014). Spor hukukunda kurumsallaşma ve spor federasyonlarının tüzel kişilikleri. *Spor Hukuku Yazıları*. ss. 237-254. İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları.

Kepecioğlu, K. (1985). *Türklerde spor*. Sayı 2. Bursa. Uludağ.

Koparan Ő., & Öztürk F. (2002). Uludađ üniversitesi personelinin üniversite sportif olanaklarından yararlanma düzeyleri. *Eğitim Fakóltesi Dergisi*, Sayı: 1, 239-65.

Kültür Bakanlığı Web Sitesi. Türk Kültür Tarihinde Spor. http://www.kultur.gov.tr/portal/turizm_tr.asp?belgeno=32117 05.05.2018 tarihinde okundu

Mutlu, T.O. (2001). *Türk spor teŐkilatının yapısal deđiŐime yönelik önerilerin değerlendirilmesi*. (yüksek lisans tezi). Muğla Üniversitesi. Muğla.

Neden Spor Yapmalıyız [internette]. 2009.[16.11.2009 okundu]. <http://atasagun.blogcu.com/neden-spor-yapmalıyız/1852533>

Neden Spor Yapmalıyız [internette]. 2009.[16.11.2009 okundu]. <http://atasagun.blogcu.com/neden-spor-yapmalıyız/1852533>

Öngel, H. B. (2001). *Türk kültür tarihinde spor*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Kültür Eserleri.

Özen, G., Koçak, F., Boran, F., Sunay, H., Gedikli, N. (2012). Türk spor yönetimindeki mevcut sorunlara ilişkin akademisyenlerin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Spormetre Dergisi*, 10(4), 107-116.

Öztürk, Ü. (1983). *Orta dereceli okullarda beden eğitimi*. İstanbul: Koy Yayıncılık.

Pehlivan, Z. (2009). Spora katılan çocuklara yönelik ailelerin beklentileri, çocuklarda gözlenen davranış değerimleri ve spora katılımın önündeki engeller. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, VII (2), 69-76.

Serarslan, Z. M. (2005). *Spor yönetimi ve örnek olay analizi*. İstanbul: Morpa Yayınları.

Sivrikaya, Ö. ve Pehlivan, M. (2015). Üniversite öğrencilerinin spor yapmasını etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*, Cilt:10 Sayı:1.

Soyuer, F., Soyuer, A. (2008). YaŐlılık ve fiziksel aktivite. *İnönü Üniversitesi Tıp Fakóltesi Dergisi*.

Spor Bilim Web Sitesi (2003), Eski Türklerde Spor. <http://www.sporbilim.com/toplumsal>

Sunay, H. (2002). Türkiye’de Sporun Yaygınlaştırılması Kapsamında Çağdaş

Spor Yöneticilerinin Rolü ve Önemi. Antalya: 27-29 Ekim 2002 tarihleri arasında Antalya Kemer'de Gerçekleştirilen 7.Uluslararası Spor Bilimleri Kongresinde sunulan bildiri, *Bildiri kitapçığı*, s.263-272.

Sümer, R. (1990). *Türkiye'de spor yönetiminin tarihsel gelişimi ve sporda demokrasi*. Ankara: Güven Kitabevi.

Şahan, H. (2007). *Üniversite öğrencilerinin sosyalleşme sürecinde spor aktivitelerinin rolü*. (doktora tezi). Selçuk Üniversitesi. Konya.

Şahin, M. ve Ekici, H. (2013). Demografik özelliklere göre Gaziantep'de yaşayan insanların fiziksel aktivitede bulunmama nedenlerine yönelik bir uygulama. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 2 Sayı: 4.

Tamer, K. (2000) *Sporda fiziksel ve fizyolojik performansın ölçülmesi ve değerlendirilmesi*. Ankara: Bağırhan Yayınevi.

TC Sağlık Bakanlığı (2015). *Türkiye fiziksel aktivite rehberi 2014*. Ankara: Kuban Matbaacılık Yayıncılık. Sağlık Bakanlığı Yayın.

Türk Spor Kurumu. (1936). Türk Spor Kurumu Nizamnamesi.

Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı. (1935). *Teşkilat ve nizamı umumiye*. (Altıncı Baskı). İstanbul: Numune Matbaası.

Türkmen, M. (2004). Uzakdoğu sporlarının çocuk gelişimi üzerine etkileri. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:8, Ekim.

US Department of Health Human Services, Physical Activity Guidelines for Americans. 2008. 24

Voight, D. (1998) *Spor sosyolojisi*, (Çev. Ayşe Atalay). İstanbul. s.112-113.

Yaman, M. (2000). *Spor örgütünün yönetsel iklimi*. Ankara: Desen Ajans.

Yetim, A. (2000). Sporun sosyal görünümü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, Sayı:1, Cilt: 5.

Yetim, A. (2000). *Sosyoloji ve spor*. Ankara: Topkar matbaacılık.

Yetim, A. (2000). Sporun Sosyal Görünümü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, Sayı:1, Cilt: 5.

Yıldız, D. (1979). *Türk spor tarihi*. İstanbul: Eko Matbaası.

Yücel, Ü. (1999). *Türk okçuluğu*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

Zorba, E. (2006). *Yaşam boyu spor*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

7. EKLER

EK - 1: Anket Formu

Sayın Katılımcı,

Bu çalışma, spor genel müdürlüğü merkez teşkilatında çalışan personelin spor yapma alışkanlıklarının değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Anket sorularına vereceğiniz cevaplar, bu araştırmanın dışında herhangi bir amaçla kullanılmayacaktır. Araştırmanın amaçlarına ulaşması, anket sorularının içtenlikle ve eksiksiz cevaplamanıza bağlıdır. Göstereceğiniz ilgi ve katkılarınız için teşekkür ederim.

Fidan TÜFEKÇİ YILDIRIM
Bozok Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi

BÖLÜM 1

1.Cinsiyetiniz

Kadın Erkek

2.Yaşınız

23-30 arası 31-40 arası 41-50 arası 51 ve üzeri

3. Medeni durumunuz

Evli Bekar

4. Kilonuz:.....

5.Eğitim Düzeyiniz Ortaöğretim Ön Lisans Lisans
 Lisans Üstü

6.Hizmet Yılıınız

1-5 Yıl
 6-10 Yıl
 11-15 Yıl
 16-20 Yıl
 21 Yıl ve üstü

7.Gelir durumunuz:

1500-2000 TL 2001-3000 TL 3001-4000 4000 TL ve üstü

8. Sporun insan sağlığı üzerindeki etkileri konusunda farkındalık düzeyinizi belirtiniz?
Hiç Bilгим Yok Az Yeterli Düzeyde İyi Çok İyi

9. Spora katılımın sizin için önemini belirtiniz.

Önemsiz Az Önemli Orta Derecede Önemli Çok Önemli

10. Sportif faaliyetlere katılmaktan memnun olur musunuz?

( ) Evet ( ) Hayır ( ) Bazen
11. Spor yaşıyorsunuz:.....

12.Spor etkinliklerine aylık ne kadar bütçe ayırıyorsunuz?
( ) Hiç ayırmıyorum ( ) 50-100 ( ) 100-200 ( ) 200-300 ( ) 300 TL'den fazla

13. Spora katılım durumunuz nedir?
( ) Spor yapıyorum ( ) Spor Yapmıyorum

13. SORUDA “SPOR YAPMIYORUM” SEÇENEĞİNİ İŞARETLEDİYSENİZ, LÜTFEN 22. SORUDAN DEVAM EDİNİZ. “SPOR YAPIYORUM” SEÇENEĞİNİ İŞARETLEDİYSENİZ SIRADAKİ SORULARI CEVAPLAYINIZ.

14. Yaptığınız sporları seçiniz?

- ( ) Rekreasyonel amaçlı yürüyüşler
- ( ) Yavaş tempolu koşular
- ( ) Zindelik aktiviteleri (aerobik, yoga, pilates vb.)
- ( ) Uzak doğu sporları (Taekwando, karate vb.)
- ( ) Ağırlık çalışması (vücut geliştirme vb.)
- ( ) Raket sporları (tenis, masa tenisi, badminton vb.)
- ( ) Takım sporları (basketbol, futbol, voleybol vb.)
- ( ) Doğa sporları (tırmanma, trekking, dağcılık vb.)
- ( ) Kayak
- ( ) Yüzme
- ( ) Diğer

15. Spor yapma sıklığınız nedir? ( ) Haftada 1 gün ( ) Haftada 2-3 gün
( ) Haftada 4-5 gün ( ) Hafta sonları

16. Spor yaptığınız zaman kaç saat spor yaparsınız ?

( ) 05-45dk arası ( ) 46-119dk arası ( ) 120dk veya daha fazla ( ) Diğer...
17.Spor aktivitelerine nerelerde katılırsınız?

- ( ) Kurum içindeki ve dışındaki alanlarda
- ( ) Diğer kamu kuruluşlarına ait alanlarda
- ( ) Özel sektöre ait alanlarda
- ( ) Açık alanlarda (dağ, deniz kenarı, orman vs.)
- ( ) Yerleşim yerlerindeki yollar, yürüyüş alanları ya da parklar

18.Katıldığınız spor aktivitelerine, yakınlarınızı da davet/teşvik eder misiniz?
( ) Evet ( ) Hayır ( ) Bazen

BÖLÜM 2

19. Sizi spor yapmaya yönelten etkenler nelerdir?

	Sizi spor yapmaya yönelten etkenler nelerdir?	(1) Hiç Katılmıyorum	(2) Az katılıyorum	(3) Orta Düzeyde	(4) Çok	(5) Tam
1	Eğlenmek/stres atmak					
2	Zayıflamak /Form tutmak					
3	Yaşlanmayı geciktirmek					
4	Mutlu olmak					
5	Sosyal çevre edinmek/arkadaş edinmek					
6	Kişisel gelişimime katkı sağlamak					
7	Serbest zamanlarımı değerlendirmek					
8	Sağlıklı yaşam					
9	Mesleki kariyer					
10	Sporun zihinsel gelişime olan etkisi					
11	Bireysel yeteneklerimi açığa çıkarma isteği					
12	Kurumdaki tesislerin elverişliliği					
13	Belirli statüye sahip olma isteği					
14	Medyanın etkisi					
15	Eğitmenlerin mesleki açıdan yeterliliği					
16	Kurumdaki spor etkinliklerinin çeşitliliği					

20. Spor aktivitelerine en çok kimlerle katılırsınız?

( ) Ailemle ( ) Ferdi ( ) Meslektaşlarımla ( ) Arkadaşlarımla

21. Spor Yapmak için ayırdığınız sürenin yeterliliğini değerlendiriniz.

( ) Yeterli ( ) Yetersiz ( ) Kesinlikle yetersiz ( ) Kesinlikle yeterli ( ) Normal

22. Spor yapmama/spor yapma güçlüğü çekmenizdeki nedenleriniz nelerdir?

		(1) Hiç Katılmıyor	(2) Az katılıyorum	(3) Orta Düzeyde	(4) Çok	(5) Tam
1	Spor tesislerine ulaşım güçlüğü					
2	Kurum olanaklarının yetersiz olması					
3	Vakit bulamadığım için					
4	İş yoğunluğumun fazla olması					
5	Ekonomik nedenler					
6	Diğer nedenler (Belirtiniz)					

23. Spor yapmama/ spor yapma güçlüğü çekmenizdeki nedenlerinizin kalıcı olduğunu düşünüyor musunuz?

( ) Evet ( ) Hayır

24. Kurumunuzun sağladığı ücretsiz kurslar/spor olanakları hakkında bilgi sahibi misiniz?

( ) Bilgi sahibiyim ( ) Kısmen bilgi sahibiyim ( ) Bilgi sahibi değilim

25. Kurumunuzun sağladığı ücretsiz kurslardan/spor olanaklarından yararlanıyor musunuz?

( ) Yararlanıyorum ( ) Kısmen yararlanıyorum ( ) Yararlanmıyorum

26. Kurumunuzun sağladığı spor olanaklarını yeterli buluyor musunuz?

( ) Evet ( ) Hayır

27. İmkanınız olsa hangi spor aktivitelerine katılmak isterdiniz?

- ( ) Rekreatif amaçlı yürüyüşler
 ( ) Yavaş tempolu koşular
 ( ) Zindelik aktiviteleri (aerobik, yoga, pilates vb.)
 ( ) Uzak doğu sporları (taekwando, karate vb.)
 ( ) Ağırlık çalışması(vücut geliştirme vb.)
 ( ) Raket sporları (tenis, masa tenisi,badminton vb.)
 ( ) Takım sporları (basketbol,futbol, voleybol vb.)
 ( ) Doğa sporları (tırmanma, trekking, dağcılık vb.)
 ( ) Kayak

- ( ) Yüzme
 ( ) Diğer (Belirtiniz).....

28. Sporun sosyalleşmeye etkisi ile ilgili düşüncelerinizi belirtiniz

		(1) Hiç Katılmıyorum	(2) Az katılıyorum	(3) Orta Düzeyde Katılıyorum	(4) Çok Katılıyorum	(5) Tam Katılıyorum
	Sporun sosyalleşmeye etkisi ile ilgili düşüncelerinizi belirtiniz					
1	Spor toplumsal ve toplumlararası bütünleşmeyi sağlar					
2	Sporun toplumsal kargaşayı azaltıcı etkisi vardır					
3	Spor insanlar arası etkileşime olumlu katkılar sağlar					
4	Spor eğitimi topluma faydalı bireyler yetiştirilmesinde önemli rol oynar					
5	Spor insanlara karşı olumlu duygular geliştirilmesini sağlar					
6	Spor etkili iletişim kurmaya yardımcı olur					
7	Spor yapan bireyler kendisi ile barışık olur					

EK - 2: Spor Genel Müdürlüğü Anket Kullanım İzin Yazısı

T.C.
GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI
Spor Genel Müdürlüğü
Personel ve Eğitim Dairesi Başkanlığı

Sayı : 63296879-044-E.287033
Konu : Anket İzni

26.04.2018

SPOR EĞİTİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 25.04.2018 tarihli ve 79328436-730.08.03-E.282851 sayılı yazımız.

İlgi sayılı yazımız ile Bozok Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Fidan TÜFEKÇİ YILDIRIM'ın, Genel Müdürlüğümüz merkez teşkilatında çalışan tüm personele yönelik talep ettiği anket çalışmasının soruları incelenmiş olup ilişikte bulunan tasdiklenmiş suretinin uygulanmasında bir sakınca görülmemiştir.

Bilgilerimize arz ederim.

 e-imzalıdır

Yusuf KARADAĞ
Personel ve Eğitim Dairesi Başkanı

Ek : Onaylı Anket (6 sayfa)

EK - 3: Anket Kullanma İzin Yazısı

Q

X

☰
🔔

←
📧
🔔
🗑️
📧
🔔
🗑️
⋮

6 ileti dizisinden 2.
←
→
☰
⚙️

▶
tez çalışması izin dilekçesi
Gelen Kutusu x

✕
🖨️
🔗

hüseyin yıldırım <anka1910@gmail.com>

18 Nis 2018 11:59
☆
↶
⋮

Alınan: hsunay

Hakan hocam merhaba,

Ben Fidan Tüfekci Yıldırım, Yozgat - Bozok Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsünde yüksek lisans öğrencisiyim . Üniversitelerdeki akademik personelin spor yapma alışkanlıklarının değerlendirilmesi konulu yüksek lisans tezinde kullanmış olduğunuz Ankara Üniversitesi Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı tarafından üniversitedeki akademik personelin spor yapma alışkanlıklarının değerlendirilmesi başlıklı anket çalışmasını Spor Genel Müdürlüğü Merkez Teşkilatında çalışan personelin spor yapma alışkanlıklarının değerlendirilmesi başlıklı yüksek lisans tez çalışmamda kullanmak için gerekli iznin verilmesini saygılarımla arz ederim.

hakan sunay <hsunay@gmail.com>

19 Nis 2018 22:06
☆
↶
⋮

Alınan: ben

Sayın Yıldırım,

Üniversitelerdeki akademik personelin spor yapma alışkanlıklarının değerlendirilmesi konulu, Ankara Üniversitesi Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı tarafından üniversitedeki akademik personelin spor yapma alışkanlıklarının değerlendirilmesi başlıklı anket çalışmasını Spor Genel Müdürlüğü Merkez Teşkilatında çalışan personelin spor yapma alışkanlıklarının değerlendirilmesi başlıklı yüksek lisans tez çalışmanızda kullanmak üzere izin veriyorum. Başarılar dilerim. İyi çalışmalar.

Hakan Sunay

8. ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Fidan TÜFEKÇİ YILDIRIM

Uyruğu : T.C.

Doğum Teri ve Tarihi: Çorum/09.08.1987

Medeni Durumu : Evli

E-mail : fidan.t@hotmail.com

Eğitimi : Kırıkkale Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor
Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği Bölümü

İş Deneyim : 2013 yılından itibaren Gençlik ve Spor Bakanlığı, Spor
Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Spor Eğitim Dairesi Başkanlığında Sportif Eğitim
Uzmanı